

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Pedagogická fakulta

Katedra geografie

**MAPOVÁNÍ SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ
V MIKROREGIONU TÝN NAD VLTAVOU**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

České Budějovice 2011

Autor: Lucie Vaňousová

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Martin Blažek

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené formě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, dne 30. 11. 2011

.....

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji panu Mgr. Martinu Blažkovi za odborné vedení práce a mnoho cenných rad při tvorbě bakalářské práce. Dále paní Martině Sudové z Městského muzea v Týně nad Vltavou za velkou pomoc.

V neposlední řadě děkuji své rodině, za umožnění studia, pomoc, ohleduplnost a velkou podporu.

ANOTAČNÍ LIST BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Autor: Lucie Vaňousová

Katedra: Geografie

Studijní obor: Geografie pro veřejnou správu (GEVES)

Vedoucí práce: Mgr. Martin Blažek

Druh práce: bakalářská práce

Rok odevzdání: 2011

ANOTACE

Název tématu: Mapování sakrálních objektů v mikroregionu Týn nad Vltavou

Bakalářská práce se zabývá mapováním sakrálních objektů v mikroregionu Týn nad Vltavou. Na základě terénního výzkumu byly nafoceny a následně zaneseny do mapy sakrální objekty v řešeném území. Práce obsahuje typologizaci sledovaných sakrálních objektů a geografické aspekty rozmístění sakrálních objektů v mikroregionu Týn nad Vltavou. Součástí práce je vytvoření geodatabáze. Text této práce je doplněn fotografiemi, tabulkami a mapovými přílohami.

ABSTRACT

The name of the work: Mapping of the sacred properties in the microregion of Týn nad Vltavou

The bachelor's work is concerned with mapping of the sacred properties in the microregion of Týn nad Vltavou. On the basis of a terrain research there were taken photographs of some sacred properties in the given area and they were consequently charted to the map. This work contains a typology of the watched sacred properties and

geographical aspects of the location of the sacred properties in the microregion of Týn nad Vltavou. The part of the work creates geodatabase. The text of this work is complemented with the photographs, the charts and the map enclosures.

KLÍČOVÁ SLOVA

geografické aspekty, geodatabáze, mapování, mikroregion, religiózní krajina, sakrální objekty, terénní výzkum

KEY WORDS

geographical aspects, geodatabase, mapping, microregion, religiosity, sacred properties, terrain research

OBSAH

1. ÚVOD	8
2. ROZBOR LITERATURY	10
3. DATOVÉ ZDROJE	13
3.1. <i>Internetové zdroje</i>	<i>13</i>
3.2. <i>Arc GIS</i>	<i>14</i>
4. METODIKA	16
4.1. <i>Popis postupu</i>	<i>16</i>
4.2. <i>Vytvoření geodatabáze</i>	<i>17</i>
5. TYPOLOGIZACE SLEDOVANÝCH SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ	19
5.1. <i>Typologie sakrálních staveb</i>	<i>19</i>
5.2. <i>Důvody poškození a zničení</i>	<i>22</i>
5.2.1. <i>Komunistický režim</i>	<i>22</i>
5.2.2. <i>Vojenské prostory, hraniční pásmo, přehradý a doly</i>	<i>23</i>
5.2.3. <i>Další příčiny zániku památek</i>	<i>24</i>
5.2.4. <i>Vývoj po listopadu 1989</i>	<i>24</i>
6. CHARAKTERISTIKA ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ	25
6.1. <i>Popis oblasti Jihočeského kraje</i>	<i>25</i>
6.2. <i>Mikroregion Vltavotýnsko</i>	<i>25</i>
7. TERÉNNÍ VÝZKUM	29
7.1. <i>Seznam sakrálních objektů</i>	<i>30</i>
7.2. <i>Sakrální objekty v katastrálních území obcí</i>	<i>31</i>

8. GEOGRAFICKÉ ASPEKTY ROZMÍSTĚNÍ SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ VE SPÁDOVÉM ÚZEMÍ ORP TÝN NAD VLTAVOU	42
8.1. <i>Faktory ovlivňující vývoj sakrálních objektů</i>	44
8.2. <i>Památková ochrana sakrálních památek v mikr. Vltavotýnsko</i>	47
9. ZÁVĚR	48
10. PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY A DATOVÝCH ZDROJŮ	50
11. POUŽITÉ ZKRATKY	53
12. PŘÍLOHY	54
12.1. <i>Mapy</i>	54
12.2. <i>Tabulky</i>	62
12.3. <i>Kvalifikace stupně poškození sakrálních objektů</i>	74

1. ÚVOD

Sakrální objekty (kaple, kapličky, boží muka, kostely, hřbitovy) neodmyslitelně patří do naší krajiny. Na Vltavotýnsku mají dlouhou tradici. Obyvatelstvo v mikroregionu Vltavotýnsko je poměrně dost věřících, především na vesnicích, proto je tu i velké množství sakrálních objektů. Avšak v naší historii se objevily i chvíle, které nenapomáhaly rozvíjet a udržovat tyto stavby. Jsou to například tyto momenty historie: vyhnání českých Němců, nástup komunistů, vznik vojenských prostorů a cvičišť, vznik dolů a přehrad, vznik pohraničních pásem, atd. V těchto chvílích byly sakrální památky ničené, některé zcela z krajiny zmizely.

Po roce 1989 se situace změnila. Starost a péče o sakrální památky byla vnímána pozitivně. O tyto stavby začali věnovat pozornost památkáři, historikové, krajinní architekti, občanská sdružení, obce, jedinci a skupiny z veřejnosti. Sakrální památky se v tuto dobu začínají opravovat. Avšak najdou se i památky, které chátrají dál a jsou velmi poničené, či zdevastované.

Bohužel žádná instituce v mikroregionu Vltavotýnsko - Památkový ústav, Městské muzeum Týn nad Vltavou, Městský úřad Týn nad Vltavou - památková péče, ani římskokatolická církev v Týně nad Vltavou nemají ucelený seznam sakrálních památek na území ORP Týn nad Vltavou. Tím pádem jsem si musela vytvořit vlastní seznam sakrálních památek pomocí terénního mapování a fotodokumentace.

I proto jsem se rozhodla ve své bakalářské práci zmapovat sakrální objekty v mikroregionu Týn nad Vltavou, které jsem v budoucnu přislíbila těmto institucím k používání.

V teoretické části bakalářské práce objasňuji, co je míněno sakrálními památkami - boží muka, kapličky, kaple, kostely. Také zde charakterizuji Jihočeský kraj a mikroregion Týn nad Vltavou.

V praktické části bakalářské práce vypracovávám geodatabázi sakrálních objektů ve spádovém území ORP Týn nad Vltavou (mikroregionu Vltavotýnska) a vytvářím soubor map.

Do příloh budou zařazeny fotky všech mnou zmapovaných sakrálních památek a mapy mikroregionu Vltavotýnska, ve kterých jsou tyto objekty zanesené a barevně rozlišené dle stavu poškození.

Cíle bakalářské práce:

1. Terénní mapování sakrálních objektů ve spádovém území ORP Týn nad Vltavou (mikroregionu Vltavotýnsko), jejich fotodokumentace a zaznamenání druhu a stupně poškození.
2. Vytvoření geodatabáze se sakrálními objekty.
3. Vytvoření typologie sakrálních objektů podle jejich druhu.
4. Vytvoření typologie sakrálních objektů podle stupně a druhu poškození.
5. Vytvoření typologie religiózní krajiny ve spádovém území ORP Týn nad Vltavou.
6. Určení geografického rozmístění sakrálních objektů v mikroregionu Vltavotýnsko a nalezení spojitostí mezi výskytem poškozených památek, jejich počtem, vírou nebo mírou sekularizace.

Vybrané hypotézy:

1. V každém katastrálním území se nachází alespoň jeden sakrální objekt.
2. Sakrální objekty v mikroregionu Vltavotýnsko jsou udržované a ve velmi dobrém stavu.
3. Sakrální objekty zapsané v seznamu chráněných památek NPÚ nejsou fyzicky poškozeny.
4. Nižší míra religiozity se vyskytuje ve velkých obcích.

2. ROZBOR LITERATURY

Tato kapitola je věnovaná rozboru literatury, kterou jsem použila ve své bakalářské práci. Všichni citovaní autoři, s názvy děl i bližšími informacemi, jsou uvedeni v seznamu literatury v závěru práce.

Čerpala jsem z dostupné české literatury. Literatura sakrálních objektů je celkem hojně zastoupená.

V kapitole Typologizace sakrálních objektů jsem používala většinu literatury. Vysvětlovala jsem pomocí nich sakrální objekty: kaple, kostel, kaplička, boží muka apod. Byl to *Malý slovník pojmů sakrální architektury* od Radko Chodura, který vydala Teologická fakulta Jihočeské university. Druhým slovníkem byl *Slovník pojmů sakrálního výtvarného umění* od autorů Radko Chodura, Věry Klimešové a Aloise Křišťana. Tento slovník vydalo Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydřím. Slovníky sakrální architektury jsou charakteristické stručným popisem jednotlivých staveb. Stavby jsou ve slovníku řazeny abecedně. U některých sakrálních objektů se vyskytuje kresba, která nás se stavbou blíže seznamuje.

V této kapitole jsem také hojně využívala knihy *Zděná boží muka v jižních Čechách* od Pavla Hájka a *Kamenná boží muka v jižních Čechách* od Zdenky Paloušové, které mi poskytly mnoho cenných informací. Kniha *Zděná boží muka v jižních Čechách* od Pavla Hájka je velmi obsáhlá, charakterizuje stavebně-konstrukční prvky zděných božích muk. Vysvětluje pojem boží muka, i proč vznikly, kde se nacházejí a jejich historický vývoj. Vše je doplněno fotografiemi a mapami. Kresby božích muk i jejich popis byl velmi zdařilý, proto jsem je použila i ve své práci. Kniha *Kamenná boží muka v jižních Čechách* od Zdenky Paloušové je podobně koncipovaná jako publikace Pavla Hájka *Zděná boží muka v jižních Čechách*. Zde se dozvídáme o charakteristice a symbolice božích muk, o stavebně-konstrukčních prvcích kamenných muk a jejich historickém vývoji.

Další literaturu, kterou jsem v této kapitole použila, byla kniha *Duše krajiny. Staré stezky v proměnách věků* od Radana Květa. Autor se v této knize zabývá vznikem a proměnami sítí pradávných stezek. Encyklopedie *777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky* od Petra Davida a Vladimíra Soukupa se věnuje významným kostelům,

klášterům, kaplím, kapličkám a božím mukám. Z těchto knih jsem použila informace, proč sakrální stavby vznikaly a vznikají. A také jak zapadají do naší krajiny.

Některé sakrální stavby, např. kapličku jsem vysvětlila pomocí knihy *Příběhy drobných památek* od Tomáše Hájka a Ireny Bukačové. Tato kniha popisuje sakrální objekty v krajině a seznamuje s účelem staveb. Boží muka jsem vyložila i pomocí knihy *Slabikář návštěvníků památek* od Jaroslava Herouta. Jedná o ilustrovaný slovník, který se věnuje jednotlivým architektonickým slohům od doby románské po 20. století.

V této kapitole je i podkapitola Důvody poškození a zničení, kde jsem hojně používala knihu pana Michala Valenčíka *Ohrožené památky (Kostely, kaple a kapličky v České republice)*. Je zde krásně zpracovaná historie sakrálních objektů v jednotlivých historických obdobích. Především období nepříznivá pro sakrální památky. Ohrožené památky jsou seřazeny abecedně dle obcí v daném kraji a okrese. Celá kniha je doplněna fotografiemi ohrožených památek se stručným popisem a příčinami jejich stavu.

Další podkapitolou je Mikroregion Vltavotýnsko, kde jsem využila knihu *Týn nad Vltavou* od Martiny Krausové. Jedná se o barevnou publikaci, která se zabývá historií a současností města Týn nad Vltavou.

Další využitou knihou v mé práci je *Vltavotýnsko - krajem dvou řek* od Martiny Sudové. Autorka se v knize věnuje jednotlivým obcím Vltavotýnska. Popisuje zde současný stav a historické události, které měly na dané území vliv. U jednotlivých obcí zmiňuje důležité osobnosti, významná místa a památky. Vše je doplněno o fotografie z jejího terénního šetření.

Také jsem využila publikaci informačního centra mikroregionu Vltavotýnsko, kde texty zpracovalo Městské museum Týn nad Vltavou a Martina Sudová. Publikace *Vltavotýnsko* je prezentací všech obcí, turistických možností a pamětihodností mikroregionu Vltavotýnsko. Obce jsou řazeny abecedně v daném katastrálním území. Publikace je doplněna mapou a současnými fotografiemi důležitých staveb. Využila jsem ji i při určování kaplí a kostelů v tomto mikroregionu. Další publikaci, kterou jsem využila, je *Katalog turistických produktů Vltavotýnska*. Vydalo ji sdružení MAS Vltava, o.s. Publikace představuje Vltavotýnsko jako region zajímavý z hlediska cestovního ruchu. Nabízí typy na výlety, aktivity a zajímavé turistické cíle. Stručně nás seznamuje s historií Vltavotýnska. Publikace je doplněna o kontakty, fotografie a mapy.

Také jsem využila články v odborných publikacích. Jedná se o článek *Geografický výzkum religiózní krajiny Česka* od Tomáše Havlíčka a Martiny Hupkové. Který se zabývá výzkumem religiózní krajiny v období transformace po roce 1989.

Druhý článek *Sakrální objekty v krajině jako nedílná součást českého venkova* od Tomáše Havlíčka a Martiny Hupkové se věnuje vývoji, motivům a významu sakrálních objektů.

3. DATOVÉ ZDROJE

Kromě literatury jsem ve své bakalářské práci použila i internetové zdroje a program Arc GIS, ve kterém jsem vypracovávala mapy a geodatabázi.

3.1. *Internetové zdroje*

Nejvíce jsem využívala internetovou stránku www.czso.cz, kde jsem čerpala informace ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001, velikost obcí, věkovou strukturu a religiozitu věřících.

Následující internetové zdroje jsem používala především v podkapitole: Popis oblasti Jihočeského kraje a Mikroregion Vltavotýnsko. Jako první internetový odkaz je [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=134&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=134&par[lang]=CS) odkud jsem použila obecný popis Jihočeského kraje a informace o grantech. Jedná se o oficiální stránky Jihočeského kraje.

Další internetový odkaz je

http://cs.wikipedia.org/wiki/Jihočeský_kraj#Geografie, kde jsem opět čerpala obecné informace o Jihočeském kraji, jako jsou: ráz krajiny, památky, turistická místa atd. Jedná se o všeobecnou internetovou encyklopedii.

Dalším internetovým odkazem je <http://www.vltavotynsko.cz/aktuality/56-mikroregion-vltavotynsko.html> ze kterého jsem čerpala seznam obcí, které spadají do mikroregionu Vltavotýnsko, celkovou rozlohu mikroregionu, počet obyvatel a umístění mikroregionu v Jihočeském kraji. Jsou to internetové stránky neziskové organizace působící v mikroregionu Vltavotýnsko.

Ke své bakalářské práci jsem hojně využívala i software ArcGis. Informace o tomto softwaru jsem čerpala ze dvou internetových zdrojů:

http://gis.vsb.cz/pan/cz/arcgis_uzivatelska_prirucka/arcgis_zakladni_informace.html - internetový portál Institutu geoinformatiky a <http://www.arcdata.cz/produkty-a-sluzby/software/esri/arcgis-desktop/arcview/> - oficiální stránky společnosti Arcdata Praha. Pomocí těchto internetových stránek jsem tvořila podkapitolu ArcGIS.

Další internetové zdroje se týkají mapových zdrojů na internetu. Internetové mapové zdroje, které jsem používala, jsou: <http://www.mapy.cz>,

<http://amapy.centrum.cz/#sbar=c> a <http://maps.google.cz/maps?hl=cs&tab=wl>. Tyto internetové stránky jsem používala při hledání a lokalizaci sakrálních objektů v mikroregionu Vltavotýnsko.

K seznamu sakrálních objektů jsem využívala internetové stránky: Poškozené a zničené kostely a kaple v České republice od pana Michala Valenčíka <http://www.kostely.tnet.cz>. Stránky se věnují poškozeným a zničeným sakrálním objektům na území České republiky. Z těchto internetových stránek jsem získala 6 sakrálních objektů.

Ke kapitole Geografické aspekty rozmístění sakrálních objektů ve spádovém území ORP Týn nad Vltavou a Terénní výzkum jsem užila internetovou stránku <http://www.pomoctyn.cz/kaple.html> - oficiální stránka občanského sdružení POMOC. Z ní jsem čerpala informace o nově vybudované kapli sv. Anežky v místní části Čihovice v obci Týn nad Vltavou.

Ke kapitole Vytvoření geodatabáze jsem využívala internetové stránky http://www.vugtk.cz/slovník/4460_geodatabaze, kde je popsáno k čemu geodatabáze slouží. Jedná se o stránky veřejně výzkumné instituce VÚGTK.

V kapitole Terénní výzkum jsem upotřebila internetové zdroje obcí, ve kterých jsem čerpala informace o sledovaných sakrálních památkách a o historii jednotlivých obcí. Jsou to tyto internetové odkazy:

<http://www.dolnibukovsko.cz/index.php?nid=920&lid=cs&oid=66704>,

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Dra%C5%BE%C3%AD%C4%8D>, <http://www.hosty.cz> - ,

<http://www.chrastany.eu/obec/o-obci>, <http://www.horniknezeklady.cz/historie.html>,

<http://www.zimutice.cz/index.php?nid=978&lid=CZ&oid=73221>.

3.2. ArcGIS

Ke své bakalářské práci jsem využívala software ArcGIS 9.3. Desktop americké firmy ESRI. V České republice je hlavním dodavatelem tohoto programu firma ArcData Praha s.r.o.

Geografické informační systémy (GIS) jsou počítačové programy, které nám slouží k prostorové vizualizaci dat. Taková data se využívají v mnohých lidských činnostech, např. kartografie, geografie, meteorologie apod.

ArcGIS je tvořen ze sady produktů pro vytváření, správu, analýzu a vizualizaci geodat. ArcGIS je licencován ve třech úrovních - ArcView, ArcEditor a ArcInfo. Tyto úrovně se liší svou funkcí.

(http://gis.vsb.cz/pan/cz/arcgis_uzivatelska_prirucka/arcgis_zakladni_informace.html)

Já jsem využívala první úroveň ArcView. Ta je tvořena sadou aplikací ArcMap, ArcCatalog, ArcScene, ArcGlobe, ModelBuilder a okna ArcToolbox.

ArcView má mnoho funkcí:

- tvorba a správa dat
- interaktivní tvorba map
- návrh a tvorba map
- přímé čtení datových formátů
- integrace dat
- práce s rastrovými daty
- dotazování na mapu a nástroje pro práci s mapou
- přístup ke službám internetu

(<http://www.arcdata.cz/produkty-a-sluzby/software/esri/arcgis-desktop/arcview/>).

Já jsem ve své bakalářské práci nejvíce využívala aplikaci ArcMap. ArcMap je centrální aplikace ArcGisu Desktop. Tato aplikace umožňuje tvorbu a editaci prostorových dat, umožňuje provádět různé analýzy s těmito daty a též i výslednou vizualizaci. Také nabízí i mnoho dalších funkcí, např. vkládat legendu, grafické měřítko, severku, grafy a jiné mapové prvky.

(http://gis.vsb.cz/pan/cz/arcgis_uzivatelska_prirucka/arcgis_zakladni_informace.html)

Aplikace ArcMap nabízí dva různé pohledy: 1. zobrazení geografických dat, 2. zobrazení výkresu mapy. V zobrazení geografických dat pracujeme s geografickými vrstvami, v nich si můžeme měnit i symboliku, analyzovat a kompilovat datové sady. V zobrazení výkresu se pracuje s mapovými stránkami, které obsahují kromě rámce geografických dat i další mapové prvky, legendy, měřítko, severky a referenční mapy. Vytvořené dokumenty map můžeme tisknout nebo publikovat. Publikovat se dají i prostřednictvím ArcGIS Serveru. (<http://www.arcdata.cz/produkty-a-sluzby/software/esri/arcgis-desktop/aplikace-arcgis-desktop/>)

4. METODIKA

4.1. *Popis postupu*

Prvním úkolem bylo dát dohromady seznam sakrálních objektů v mikroregionu Vltavotýnsko z dostupných materiálů. Dané objekty jsem musela lokalizovat v terénu a doplnit o další mnou nalezené objekty, které se v materiálech místních institucí (Městský úřad v Týně nad Vltavou, Městské Muzeum v Týně nad Vltavou, farnost římskokatolické církve v Týně nad Vltavou a Národní památkový ústav - územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích) nenacházely.

Dalším úkolem bylo nalezené sakrální objekty vyfotografovat a posoudit jejich stav poškození. Poté jsem si určila stupnici stavu poškození:

1. Stavby opravené, bez poškození.
2. Stavby vyžadující menší opravu - menší oprava fasády, málo udržované stavby (pavučiny, listí apod.).
3. Stavby vyžadující větší opravu - větší oprava fasády, neudržované stavby.

K dané stupnici stavu poškození jsem přiřadila barevnou škálu, abych poškození daných sakrálních objektů rozlišila v mapě.

1. Stavby opravené, bez poškození- zelená barva.
2. Stavby vyžadující menší opravu - žlutá barva.
3. Stavby vyžadující větší opravu - červená barva.

Dále jsem rozlišila sakrální objekty v mikroregionu Vltavotýnsko mnou vybranými značkami.

Obrázek 1: Mapové značky.

- ✚ boží muka
- ✚ kaple
- ⊕ kaplička
- ✚ kostel

Poté jsem sakrální objekty lokalizovala pomocí softwaru ArcGIS 9.3. Desktop, kde jsem využívala sadu aplikací ArcMap. Zaznamenávání objektů jsem prováděla pomocí leteckých map.

Legenda k mým mapám tedy vypadá takto:

Obrázek 2: Legenda mapy.

Legenda

Typ objektu

- boží muka
- kaple
- kaplička
- kostel

Typ poškození

- stavby opravené, bez poškození
- stavby vyžadující menší opravu
- stavby vyžadující větší opravu
- katastrální území
- hranice obcí
- hranice mikroregionu

4.2. Vytvoření geodatabáze

V programu ArcCatalog jsem si nejprve vytvořila shapefile neboli novou vrstvu. Do této vrstvy jsem pomocí ArcMap zanášela všechny sakrální objekty. V programu ArcCatalog jsem si našla složku, ve které je uložen shapefile sakrálních objektů v mikroregionu Vltavotýnsko. Geodatabázi, kterou jsem nazvala Sakral_Vltavotýnsko.mdb, jsem vytvořila následujícím způsobem. V horní liště jsem vybrala položku Soubor → Nový → Osobní geodatabáze. Poté jsem si nově vytvořený soubor Sakral_Vltavotýnsko.mdb otevřela. Opět jsem v horní liště vybrala položku Soubor → Nový → Datová sada prvků. Tu jsem si pojmenovala

také Sakral_Vltavotynsko a klikla na položku Další. Poté bylo nutné, kvůli přesnému zobrazení, zvolit souřadnicový systém, který je stejný jako u shapefile. Tedy Projected Coordinate Systems → National Grids → S-JTSK Krovak EastNorth. Vertikální systém se nezadává, protože provádíme zobrazení pouze v rovinné mapě. Tolerance souřadnic a tolerance Z a M jsem ponechala na nastavených hodnotách 0,001 a pak zvolila Dokončit.

Dále jsem do geodatabáze exportovala jednotlivé vrstvy (shapefiles) - Vltavotynsko_sakralni_objekty, Vltavotynsko_obce a Katastralni_uzemi. Na danou vrstvu jsem klikla pravým tlačítkem myši a zvolila Export → Do geodatabáze (jednotlivě)... Otevřelo se nové okno Třída prvků do třídy prvků, kde jsem si určila místo výstupu, kterým je vytvořená geodatabáze Sakral_Vltavotynsko.mdb. Poté jsem si nazvala Výstupní třídu prvků a klikla na tlačítko OK. Tímto posledním krokem se dotvořila požadovaná geodatabáze sakrálních objektů v mikroregionu Vltavotýnsko.

Geodatabáze je účinným způsobem ukládání prostorových dat, se kterými se dá dále pracovat. Je to prostředí, které vyvinula firma ESRI a využívá se pro správuází geografických dat. (http://www.vugtk.cz/slovník/4460_geodatabaze)

5. TYPOLOGIZACE SLEDOVANÝCH SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ

5.1. *Typologie sakrálních staveb*

Sakrální památky do naší krajiny patří, stejně jako lesy, pole, rybníky. V každé víšce najdeme kostel, kapli, kapličku nebo boží muka. Jejich věžičky jsou vidět do širokého okolí a potěší oko jak věřících tak i ateistů. Sakrální stavby u nás prošly dlouhým vývojem. (DAVID, SOUKUP, 2002)

Do našich sakrálních staveb řadíme kříže, boží muka, kapličky, kaple a kostely. V dřívější době se v okolí těchto staveb odehrávalo kulturní dění obce, ať už veselé, např. svatba, křest, nebo smutné, např. pohřeb. Tyto památky jsou obvykle situovány ve středu obce, na návsi.

Předchůdce drobných sakrálních památek bychom hledali v předkřesťanské době, kdy se v krajině nacházely objekty, které označovaly významná místa. Byly to různé kameny a místa osázená dlouhověkými stromy. Později byl do kamenů vryt kříž, nebo vytvořen sloup. Tím začaly vznikat první sakrální objekty. (KVĚT, 2003)

Boží muka

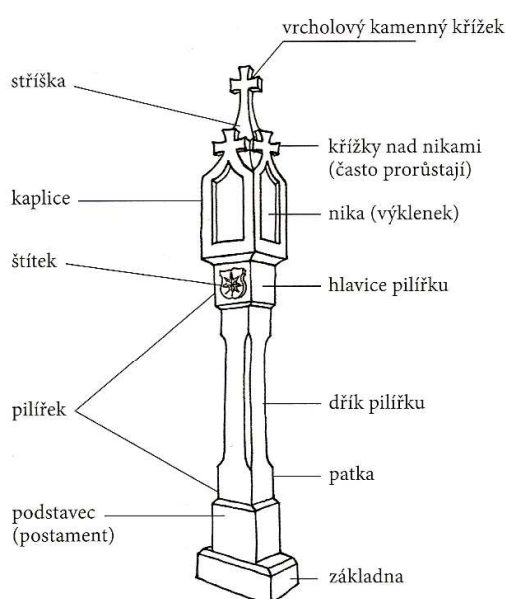
Boží muka jsou pokřesťanštěný symbol. Objevují se již v 11. století ve Francii, jako tzv. svíce mrtvých stavěné u hřbitovů. Jak už vychází z názvu „boží muka“, jedná se o připomínku připoutaného a mučeného Krista u antického kamenného sloupu, proto mají válcový sloupek nebo hranolový pilířek a vertikálitou připomínají zmíněný sloup. (HÁJEK, 2009)

Boží muka jsou drobnou, zděnou či kamennou architekturou. Bývají umístěné ve volné krajině při poutních cestách (CHODURA, 1999).

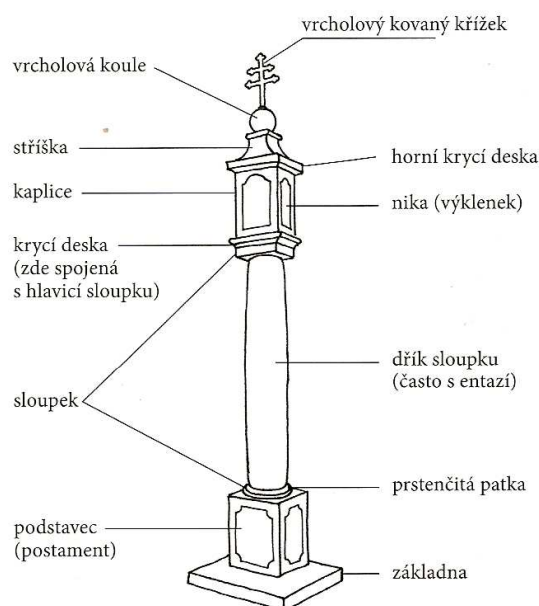
Rozlišujeme boží muka sloupková nebo pilířková. Sloupková kamenná boží muka se objevují již v pozdní gotice. Někdy bývají bohatě zdobená. Mají podobu sloupku s kapličkovým horním ukončením. Na jeho bocích bývají obvykle reliéfy. Pilířková zděná boží muka bývají obvyčejně čtyřboká, omítaná a obílená. Horní část mívají buď lucernovitou se soškou, nebo s výklenky na obrázky. Střecha bývá pokryta šindelem, cihlami, taškami nebo prejzy. (HEROUT, 1980)

Kamenná boží muka byla z kamene tesána. Má tři části: 1. podstavec, 2. střední část tvořená hranatým pilířkem nebo kulatým sloupkem a za 3. kaplicí. Pilířek nebo sloupek mohl mít tři spodní části: spodní patku, střední dřík a vrchní hlavici. Patky kamenných božích muk se liší podle toho, v jaké době vznikaly. Patky pozdně gotických pilířků jsou většinou tvarem čtyřbokého hranolu. Patky renesančních a barokních božích muk bývají tvořené prstencem. (PALOUŠOVÁ, 2009)

Obrázek 3: Boží muka pilířová a sloupková.

7 Boží muka pilířková – schéma částí, kresba Roman Lavička

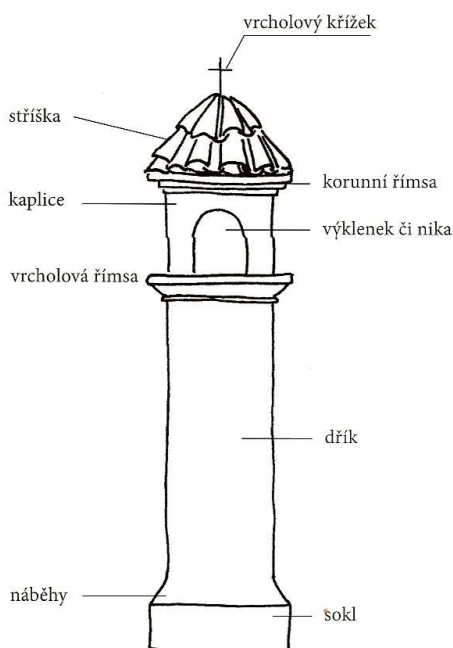
8 Boží muka sloupková – schéma částí, kresba Roman Lavička

Zděná boží muka také měnila v průběhu doby svou podobu. Původně to byl pouze sloup symbolizující ten, u něhož byl Kristus mučen. Jako kamenná i zděná boží muka mají tři části: 1. sokl, 2. dřík a za 3. kaplicový nástavec. (HÁJEK, 2009)

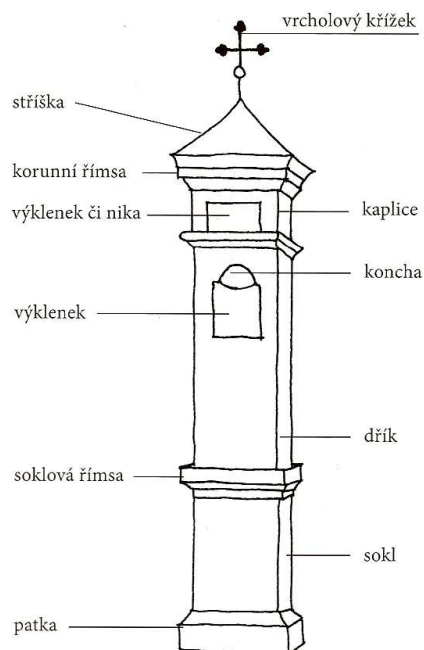
Typy zděných božích muk:

1. Boží muka s vysazenými kaplicemi.
2. Boží muka s hmotově shodnými kaplicemi zakončenými jehlancovou stříškou.
3. Boží muka s hmotově shodnými kaplicemi zakončenými štítkem a sedlovou stříškou.
4. Boží muka s neoddělenou kaplicí.
5. Boží muka s potlačenou funkcí kaplice.
6. Boží muka přechodného typu.

Obrázek 4: Boží muka s kaplicí a s potlačenou funkcí kaplice.

5 Boží muka s kaplicí hmotově shodnou s dříkem
– schéma částí, polovina 18. století (kresba Jana Štorková)

6 Boží muka s potlačenou funkcí kaplice
– schéma částí, polovina 18. století (kresba Jana Štorková)

Boží muka byla vztyčována na upomínku různých událostí, na křižovatkách cest apod. (CHODURA, KLIMEŠOVÁ, KŘIŠŤAN, 2001).

Kaplička

Kaplička je drobná sakrální architektura (CHODURA, KLIMEŠOVÁ, KŘIŠŤAN, 2001). Je z drobných staveb vývojově nejmladší, spadající do období začátku 18. století. V 19. století jich bylo postaveno nejvíce (HÁJEK, BUKAČOVÁ, 2001).

Umístění kapliček bylo většinou na návších, kde plnily funkci kostelíka pro pobožnost (HÁJEK, BUKAČOVÁ, 2001).

Typologicky je možné rozlišit starší kapličku výklenkovou s dvířky a mladší kapličku prostorovou, která má uvnitř větší prostor.

Kaple

Kaple je menší prostor, který je určený k bohoslužebným účelům. Kaple pochází původně z malých svatyní nad hroby mučedníků (CHODURA, KLIMEŠOVÁ, KŘIŠŤAN, 2001). Kaplí můžeme myslet část rozlehlého objektu, např. kostela, kláštera či hradu, nebo jako samostatně stojící budovu (DAVID, SOUKUP, 2002).

Kostel

Kostel je bohoslužebná křesťanská stavba. Obvykle má presbytář směrem na východ. Stavba bývá centrální nebo podélná. Centrální kostel má půdorys čtverce, řeckého kříže, kruhu, polygonu nebo odvozených půdorysů. Je tvořen okolo středové osy. Podélný kostel bývá v podobě jedno - dvou - i vícelodní. Jeho půdorys je tvořený horizontální podélnou osou (CHODURA, 1999). V západní části kostela bývá zpravidla umístěn kůr (kruchta) pro hudebníky a zpěváky (CHODURA, KLIMEŠOVÁ, KŘIŠŤAN, 2001).

5.2. Důvody poškození a zničení

Do roku 1945 počet sakrálních památek na našem území nerůstal. Ke konci 18. století docházelo k ničení sakrálních památek, i k demolicím. Bylo to však z důvodu špatného stavu objektu, nebo kvůli tomu, že objekt chtěli zvětšit či zmodernizovat. Největší vlna ničení těchto staveb nastala po roce 1945. S různými přestávkami tato doba ničení trvala až do roku 1989. Za těchto 44 let bylo zničeno velké množství sakrálních památek všech typů: kříže, boží muka, kapličky, kaple, kostely i kláštery. (VALENCÍK, 2006)

5.2.1. Komunistický režim

Únor roku 1948 byl pro sakrální památky zlomový. Nový režim nahlížel na kaple a kostely s nedůvěrou. Již v 50. letech se objevuje pronásledování osob, které se snažili sakrální stavby opravovat a chránit. Záminka ke zničení sakrální památky

stačila malá, například stačil špatný technický stav, poškození stavby požárem po zásahu blesku, rozšiřování měst a silnic. (VALENČÍK, 2006)

Rozdíl byl také, zda se jednalo o sakrální památku ve vnitrozemí či v pohraniční oblasti. Ve vnitrozemí ničení sakrálních památek nebylo tak zničující. Vždy se našla skupina lidí, která snesla nevoli režimu, a sakrální památku zachránili. V pohraničí to však bylo mnohem horší. Německy hovořící obyvatelstvo bylo odsunuto a u nových příchozích osídlenců nevznikl v tak krátké době vztah k „německým“ kostelům a kaplím. V pohraniční oblasti také bylo osídlení jen částečné a v silách pár rodin nebylo udržet v dobrém technickém stavu sakrální stavby. (VALENČÍK, 2006)

Po roce 1948 byly lidem v pohraničí pozemky zabavovány a ti se stěhovali do vnitrozemí. Režim se k tomuto problému postavil tak, že nechal v 50. - 60. letech opuštěný nemovitý majetek srovnat se zemí. V této době památková ochrana neexistovala. Proto se stalo, že s domy byly zničeny i zámky, kostely, kaple, kapličky atd. Bylo zničeno desítky kostelů a stovky kaplí. V 70. - 80. letech byly sakrální památky nechány napospas svému osudu a chátraly. Díky svému špatnému technickému stavu byly poté likvidovány. (VALENČÍK, 2006)

5.2.2. *Vojenské prostory, hraniční pásmo, přehrad a doly*

Jak jsem již psala, v hraničním pásmu bylo obyvatelstvo vystěhováno a stavby (tedy i sakrální) byly v 50. - 60. letech zničeny. Pohraniční pásmo mělo v tuto dobu jediný význam - zabránit v útěku ze země všem, kteří nesouhlasili s komunistickým režimem. Na hranicích se tedy objevily policejní a celní hlídky a speciální policejní útvary, kteří měli za úkol bránit odpůrcům nového režimu v útěku ze země. (VALENČÍK, 2006)

Prostory pro vojenské cvičení nebyly v českých zemích nové, první vznikl již v roce 1904. Nově však začaly vznikat vojenské útvary v neosídlených územích. Bezohledné rozšíření vojenských prostor do osídlených oblastí přinesl až za 2. světové války nacistický režim. Po osvobození v roce 1945 vláda tato rozšíření zrušila. Avšak vesnice byly značně poničené. Vláda také rozhodla, že se rozšíří vojenské prostory (vojenské tábory) do oblastí osídlených německy mluvícím obyvatelstvem. V roce 1946

vláda rozhodla, že ve vojenských táborech budou zničeny kaple a kostely s výjimkou kostelů historicky cenných a poutních. (VALENČÍK, 2006)

Mnoho sakrálních památek bylo zničeno při budování přehrad a rozsáhlých vodních nádrží. Při stavbě nádrže s pitnou vodou byly často zaplaveny celé vsi, aby nebyla nutnost zde stavět čistírny odpadních vod. (VALENČÍK, 2006)

To samé nastalo i při budování dolů. Kvůli těžbě nerostných surovin byly celé vsi zničeny.

5.2.3. Další příčiny zániku

Nezanedbatelný počet kaplí a kostelů byl zničen při rozšiřování měst - stavění nových sídlišť, při budování zemědělských areálů, nebo velkých staveb např. výstavba jaderné elektrárny Temelín. (VALENČÍK, 2006)

5.2.4. Vývoj po listopadu 1989

Po listopadu 1989 se konečně situace obrátila k lepšímu. Nepochota opravovat sakrální památky již ustupuje a trend je opačný. Přesto ani těch 22 let nestačilo, aby byly opraveny úplně všechny sakrální stavby. (VALENČÍK, 2006)

6. CHARAKTERISTIKA ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ

6.1. *Popis oblasti Jihočeského kraje*

Na území jižních Čech se začala díky přírodním podmínkám a geografické poloze již ve vzdálené minulosti objevovat první osídlení. Tato oblast byla hojně zemědělsky využívána, také tradiční rybníkářství a lesnictví má zde své zastoupení. Začátkem 20. století se zde prosadila průmyslová výroba. Jihočeský kraj je krajem pohraničním, což nám přináší výhody ve spolupráci se sousedícími zeměmi ([http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=134&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=134&par[lang]=CS)).

Jádrem jihočeského kraje je jihočeská kotlina s Českobudějovickou a Třeboňskou pánví. Okolo se vypínají kopce, na jihozápadě je to Šumava, dále výběžek Brd, Středočeská žulová vrchovina, Českomoravská vrchovina a Novohradské hory.

Jihočeský kraj je významnou turistickou a rekreační oblastí. Nachází se zde historicky cenné památky a také ucelené městské památkové rezervace. Nalezneme zde i množství hradů, zámků a klášterů. Na venkově můžeme objevit i malebné vesničky s tradiční jihočeskou lidovou architekturou - tzv. selské baroko. (http://cs.wikipedia.org/wiki/Jihočeský_kraj#Geografie)

6.2. *Mikroregion Vltavotýnsko*

Vltavotýnsko je velké území mezi jihočeskými toky, nejdelší a největší českou řekou Vltavou a řekou Lužnicí. Je to centrální region jižních Čech. Své jméno „Vltavotýnsko“ získalo podle města Týn nad Vltavou, ležícího 30km severně od Českých Budějovic (KRAUSOVÁ, 2000). Od šedesátých let 20. století je Týn nad Vltavou nejnižší místo Orlické přehradní nádrže (SUDOVÁ, KUČEROVÁ, ŠVECOVÁ, 2010).

Archeologické nálezy dokládají, že Vltavotýnsko je osídleno již od pravěku (nejčtenější nálezy jsou z mladší a střední doby bronzové). (SUDOVÁ, KUČEROVÁ, ŠVECOVÁ, 2010)

Mikroregion se rozprostírá v severní části okresu České Budějovice, sousedí s okresy Tábor a Písek. Celková jeho rozloha je 262,42 km² a žije zde 14 167 obyvatel. Hustota osídlení je tedy 54 obyv./km² (<http://www.vltavotynsko.cz/aktuality/56-mikroregion-vltavotynsko.html>).

Vltavotýnsko nemůžeme chápat jako typickou jihočeskou oblast. Není krajem rybníků, nemá ani velké množství historických památek a není ani specificky etnografickým regionem. (SUDOVÁ, 2010)

Území Vltavotýnska se vytvořilo z důvodu snahy řešit problémy společnou cestou. Hlavní cíle sdružení jsou ochránit nejvýznamnější hodnoty území - zachovat přírodu, estetickou krajinu, kulturní bohatství, zdravé životní prostředí, zemědělství, zvýšení ekonomické prosperity a kvality života občanů. (SUDOVÁ, Spolek pro rozvoj regionu, 2010)

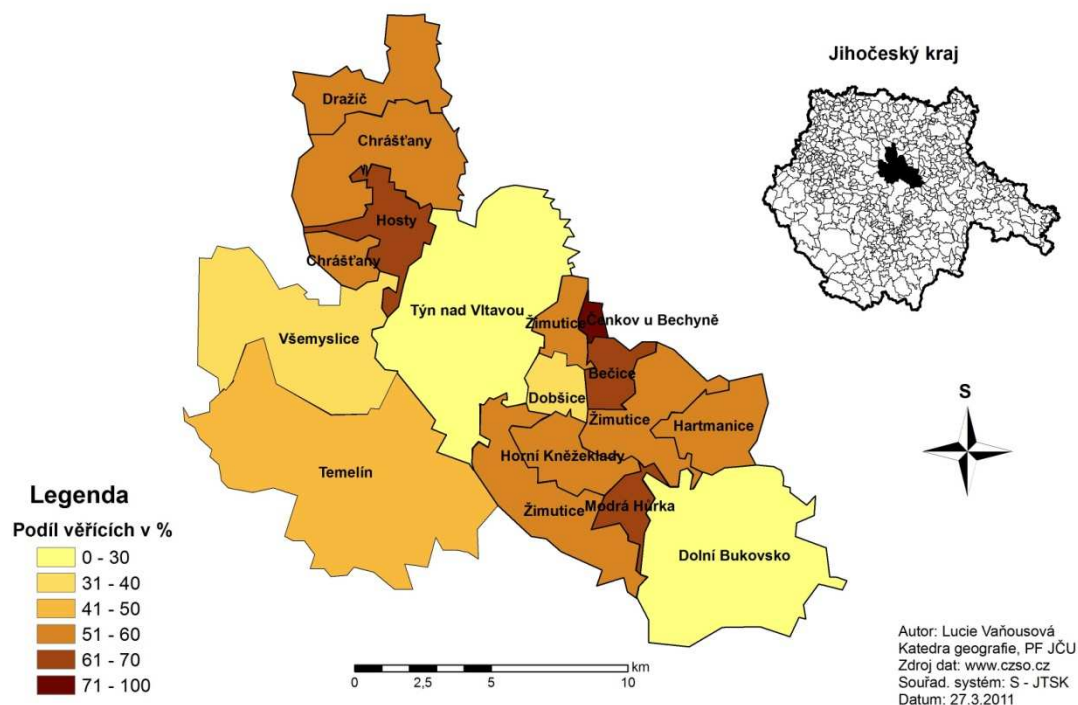
Do Vltavotýnska patří tyto obce: **Bečice, Čenkov u Bechyně, Dobšice, Dolní Bukovsko, Dražič, Hartmanice, Horní Kněžeklady, Hosty, Chrášťany, Modrá Hůrka, Temelín, Týn nad Vltavou, Všemyslice a Žimutice.** (<http://www.vltavotynsko.cz/aktuality/56-mikroregion-vltavotynsko.html>)

V mikroregionu Vltavotýnsko žije poměrně věřící obyvatelstvo. Především na vesnicích, v Týně nad Vltavou procento věřících výrazně klesá. To dokazuje i poměrně velký počet sakrálních objektů. V mikroregionu Vltavotýnska jsem jich našla 105. Religiozita se projevuje i na místních hřbitovech, které jsou velmi dobře udržované.

Pro přehlednost jsem zpracovala údaje ze sčítání lidu z roku 2001, protože to je poslední průzkum, který se v této oblasti ohledně religiozity prováděl. Nejdříve jsem vytvořila mapu mikroregionu Vltavotýnsko a barevně rozlišila obce podle podílu věřících v procentech.

Mapa 1: Religiozita v mikroregionu Vltavotýnsko.

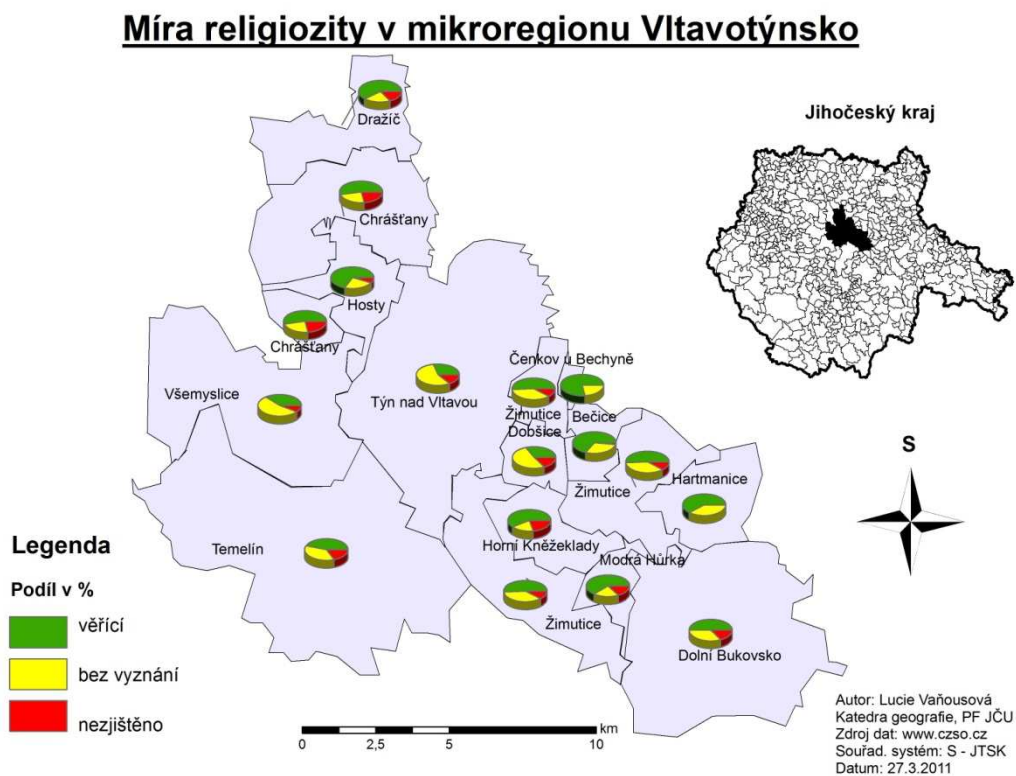
Religiozita v mikroregionu Vltavotýnsko

Z mapy číslo 1: Religiozita v mikroregionu Vltavotýnsko je vidět, že nejvíce věřících lidí žije v obci Čenkov u Bechyně, kde je podíl věřících 78 %. Velký podíl věřících je i v obcích Hosty - 67 %, Bečice - 66 % a Modrá Hůrka - 63 %. Nejméně je tomu naopak v obci Týn nad Vltavou, kde je podíl věřících pouze 30%.

Mapa číslo 2: Míra religiozity v mikroregionu Vltavotýnsko nám ukazuje procentuelní zastoupení věřících lidí, lidí bez vyznání a nezjištěných v jednotlivých obcích mikroregionu.

Mapa 2: Míra religiozity v mikroregionu Vltavotýnsko.

7. TERÉNNÍ VÝZKUM

Terénní výzkum bakalářské práce proběhl v létě 2010 a 2011 a na podzim roku 2010 v mikroregionu Vltavotýnsko. Mou práci v terénu komplikoval fakt, že v mikroregionu Vltavotýnsko neexistuje žádný ucelený seznam sakrálních objektů. Proto jsem nejprve navštívila Městské muzeum v Týně nad Vltavou, Městský úřad v Týně nad Vltavou, farnost římskokatolické církve v Týně nad Vltavou a Národní památkový ústav - územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, kde mi byly poskytnuty jen částečné seznamy sakrálních objektů. Z poskytnutých materiálů jsem si vytvořila vlastní seznam, který jsem doplnila o objekty zjištěné samotným terénním výzkumem. Na některé sakrální objekty jsem se musela v průběhu terénního výzkumu také informovat na obecních úřadech v jednotlivých obcích, u místních rodáků, historiků a památkářů.

Poté bylo nutné sakrální objekty v terénu nalézt, vyfotografovat a zdokumentovat, respektive zaniklé objekty vyřadit. Bylo překvapivé, jak některé sakrální objekty byly na krásném, ale dobře ukrytém prostředí. Někdy k nim byla cesta vcelku obtížná.

Pro účely terénního výzkumu jsem si určila jednotlivé kategorie sakrálních objektů, které jsem analyzovala podle fyzického stavu. Sakrální objekty podléhají přírodním vlivům a lidským faktorům (vandalství, autonehody nebo přemístění či odstranění objektů v důsledku stavebních, nebo jiných prací).

Kategorie sakrálních objektů bylo těžké rozlišit, protože nejsou jednoznačně určeny. Každý autor rozlišuje sakrální objekty jinak (subjektivně). Proto jsem si určila kritéria pro rozeznání kaple od kapličky.

Kaplička je drobná sakrální památka, která je většinou umístěna na návsi - kaple prostorová návěsní. Dále se nachází ve volné krajině a to v podobě kaple prostorové a kaple výklenkové.

Kaple je středně velká sakrální stavba, která nahrazuje funkci kostela. Je to prostor určený k bohoslužebným účelům.

Na území mikroregionu Týn nad Vltavou je většina mnou monitorovaných sakrálních památek zrekonstruovaných. Motiv rekonstrukce je těžké rozlišit, může to být kulturní nebo náboženský motiv.

7.1. Seznam sakrálních objektů

Sehnat seznam sakrálních objektů na území Vltavotýnska bylo komplikované, protože v Týně nad Vltavou neexistoval doposud žádný ucelený seznam sakrálních objektů.

Nejprve jsem navštívila Městské muzeum v Týně nad Vltavou, kde jsem získala seznam 41 sakrálních objektů. Seznam sakrálních objektů je zaznamenán v tabulce 1 (*Tabulka 1: Seznam sakrálních objektů získaných od Městského muzea v Týně nad Vltavou.*) v příloze mé bakalářské práce. V programu ArcGis jsem vytvořila mapu se sakrálními objekty v mikroregionu Vltavotýnsko dle všech získaných seznamů sakrálních památek. (*Mapa 5: Sakrální objekty v mikroregionu Vltavotýnsko dle získaných seznamů*). Tento seznam byl pro mě nejužitečnější, protože byl částečně doplněn o starší fotografie a přibližný popis výskytu.

Také jsem navštívila Městský úřad v Týně nad Vltavou, kde mi byl poskytnut stejný seznam sakrálních objektů jako od Městského úřadu.

Dále jsem byla ve farnosti římskokatolické církve v Týně nad Vltavou, kde seznam sakrálních památek nemají.

Jako další jsem navštívila Národní památkový ústav - územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, kde mi byl poskytnut seznam 51 sakrálních objektů. Tento seznam jsem zaznamenala v tabulce 2 (*Tabulka 2: Seznam sakrálních objektů získaných od Národního památkového ústavu - územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích.*) a mapě (*Mapa 5: Sakrální objekty v mikroregionu Vltavotýnsko dle získaných seznamů*) v příloze mé práce.

Poslední seznam, který mi byl poskytnut, byl od pana Michala Valenčíka, který provozuje internetové stránky www.kostely.tnet.cz a věnuje se ohroženým památkám. Seznam 6 získaných sakrálních objektů je zaznamenán v tabulce 3 (*Tabulka 3: Seznam sakrálních objektů získaných od pana Michala Valenčíka.*) a v mapě (*Mapa 5: Sakrální*

objekty v mikroregionu Vltavotýnsko dle získaných seznamů) v příloze práce. Sakrální objekty se v jednotlivých seznamech částečně shodují.

Dalších 45 sakrálních objektů jsem objevila díky svému terénnímu výzkumu. S nalezením objektů mi velmi pomohli místní rodáci a znalci daného území. Data jsou zaznamenána v tabulce 4 (*Tabulka 4: Seznam mnou nalezených sakrálních objektů.*) a v mapě (*Mapa 5: Sakrální objekty v mikroregionu Vltavotýnsko dle získaných seznamů.*).

Kompletní seznam všech sakrálních objektů se nachází v tabulce 5 (*Tabulka 5: Kompletní seznam sakrálních objektů v mikroregionu Vltavotýnsko*) a v mapě (*Mapa 3: Sakrální objekty v mikroregionu Vltavotýnsko.*)

7.2. Sakrální objekty v katastrálních území obcí

Bečice

V katastrálním území obce Bečice se nachází 3 sledované sakrální objekty.

Uprostřed obce se nachází návesní kaple, která byla zasvěcena sv. Vítu. Každoročně se tu koná svatovítská pouť.

Po levé straně před obcí směrem od Týna nad Vltavou se nachází oblast zvaná Na Hvízdalce. Zde stojí u Bečického rybníka obnovená zděná boží muka. Byla obnovena na konci 20. století. Původní památka byla stržena při melioračních pracích.

Na kraji obce ve směru od Týna nad Vltavou stojí v zatáčce výklenková kaple. (SUDOVÁ, 2010)

Čenkov u Bechyně

V katastrálním území obce Čenkov u Bechyně se nachází 1 sledovaný sakrální objekt.

Uprostřed obce se nachází návesní kaple Nejsvětější Trojice, která vznikla v roce 1901. Opravena byla v roce 1997. (SUDOVÁ, 2010)

Dobšice

V katastrálním území obce Dobšice se nachází 2 sledované sakrální objekty.

V obci u rybníka se nachází návesní kaple z roku 1842, která byla zasvěcena Panně Marii. Kaple je na seznamu chráněných památek NPÚ.

Na jihovýchodním konci obce stojí zděná boží muka s velkou nikou z druhé poloviny 19. století. (SUDOVOVÁ, 2010)

Dolní Bukovsko

V katastrálním území obce Dolní Bukovsko se nachází 17 sledovaných sakrálních objektů.

Nejvýznamnější sakrální památkou v tomto katastrálním území je raně gotický kostel Narození Panny Marie, který se nachází na návsi obce Dolní Bukovsko. Pochází z období po roce 1260 a rozšířen byl v druhé polovině 19. století. Kostel má čtyřbokou věž zdobenou plechovými růžicemi. Na jižní fasádě jsou sluneční hodiny. Interiér kostela zdobí gotické nástěnné malby. Naproti kostelu se nachází opravená výklenková kaple. Na kraji obce při levé straně silnice na obec Pelejovice stojí kamenná boží muka. (<http://www.dolnibukovsko.cz/index.php?nid=920&lid=cs&oid=66704>)

Po pravé straně při silnici směrem na obec Pelejovice se nachází zděná čtyřboká boží muka s výklenkem z období kolem roku 1852.

Hlavní dominantou obce Pelejovice je návesní kaple sv. Jana Křtitele z konce 19. století, která se nachází uprostřed obce. Za obcí u silnice ve směru na obec Neplachov se nachází kamenná boží muka z druhé poloviny 19. století.

Za obcí Dolní Bukovsko ve směru na Horní Bukovsko byla na počátku 19. století postavena kamenná boží muka, která sloužila jako zastávka poutníků. Ve středu obce Horní Bukovsko se nachází kostel Sv. Štěpána, který byl postaven ve 14. století v gotickém slohu. V 17. století byl barokně přestavěn, zvýšen a byla k němu přistavěna čtyřboká věž se zvonem.

Zajímavostí v obci Hvozdo je návesní kaple ve stylu lidového stavitelství. Za obcí směrem ke Bzí se nachází zděná výklenková boží muka Sv. Jana Nepomuckého. Zde se na počátku 20. století konaly tradiční svatojánské pobožnosti.

V obci Bzí se nachází dvě sakrální památky. Ve středu obce stojí výklenková kaple s empírovými prvky. V severozápadní části obce u křižovatky na Týn nad Vltavou a Modrou Hůrku byla vybudována zděná boží muka.

Na kraji obce Popovice při silnici z Dolního Bukovska nalezneme návesní výklenkovou kapli Narození sv. Jana Křtitele, která byla postavena v druhé polovině 19. století.

Na návsi obce Radonice se nachází návesní kaple sv. Anny.

Poslední obcí katastrálního území Dolní Bukovsko je obec Sedlíkovice, kde se dochovala lidová architektura blatského typu. Blatskou architekturou byla ovlivněna zděná boží muka z druhé poloviny 19. století, která se nachází v západní části obce. Jsou to zřejmě jediná boží muka, kde byly použity zdobné prvky selského baroka a byla koncipována jako oboustranná. Tato boží muka jsou skutečným unikátem, proto jsou památkou Národního památkového ústavu. (HÁJEK, 2009) Další sakrální památkou v této obci je návesní kaple, která se nachází uprostřed oválné neprůjezdné návsi. (SUDOVÁ, 2010)

Dražič

V katastrálním území obce Dražič se nachází 5 sledovaných sakrálních objektů.

V obci Dražič se nacházejí 2 sakrální památky. První z nich je prostorová kaple sv. Jana Nepomuckého. Nachází se při pravém kraji silnice směrem do obce Chrást'any. Druhou sakrální památkou je kaple sv. Jana Nepomuckého, která byla postavena v souvislosti s přestavbou renesanční tvrze na barokní zámek. Obě památky pochází z první poloviny 18. století a jsou na seznamu chráněných památek NPÚ.

Do katastrálního území obce Dražič spadají ještě obce Březí, Karlov - Nepomuk a Vranov. V každé obci se nachází jedna sakrální památka. V obcích Březí a Vranov byly postaveny návesní kaple. Návesní kaple v Březí se nachází na volném prostranství na konci obce při pravém kraji silnice směřující do obce Slabčice. Kaple ve Vranově je větších rozměrů, připomíná menší kostel, je ale ve zchátralém stavu. Nachází se uprostřed obce u domu č. p. 5. V obci Karlov-Nepomuk se nachází výklenková kaple. Obec byla postavena na počest sv. Jana Nepomuckého, proto je možné, že mu byla kaple zasvěcena. Písemné doklady o vzniku kaple nebyly nalezeny. Kaple je na seznamu chráněných památek NPÚ.

(<http://cs.wikipedia.org/wiki/Dra%C5%BE%C3%AD%C4%8D>)

Hartmanice

V katastrálním území obce Hartmanice se nachází 4 sledované sakrální objekty.

Největším sakrálním objektem v této obci je návesní kaple Nanebevzetí Panny Marie z roku 1905. Nachází se uprostřed obce a byl u ní postaven památník obětem 1. světové války. Blízko obecního úřadu stojí zděná boží muka z poloviny 19. století. U domu č. p. 24 ve východní části obce stojí výklenková boží muka, která pochází z roku 1868. Za obcí při silnici do obce Bečice v polích u vodárny stojí zděná boží muka s nikou z druhé poloviny 19. století. (SUDOVÁ, 2010)

Horní Kněžeklady

V katastrálním území obce Horní Kněžeklady se nachází 3 sledované sakrální objekty.

Uprostřed obce Horní Kněžeklady u domu č. p. 21 stojí návesní kaple, která byla postavena v roce 1916. Na konci obce směrem na Dolní Kněžeklady u statku č. p. 1 se nachází výklenková kaple.

V obci Dolní Kněžeklady u rybníka proti domu č. p. 13 se nachází návesní kaple. Byla postavena těsně před 2. světovou válkou v roce 1939. Kvůli nelehké situaci v zemi nebyla vysvěcena. Na tomto místě stálo původně šlechtické sídlo s vodním příkopem. (<http://www.horniknezeklady.cz/historie.html>)

Hosty

V katastrálním území obce Hosty se nachází 2 sledované sakrální objekty.

Na návsi obce Hosty se nachází kaple Nejsvětější Trojice. Stojí na místě, kde byla po roce 1899 postavena zvonice, která byla později stržena. U místního JZD při silnici ve směru na obec Koloměřice stojí výklenková kaple Panny Marie, která byla postavena na začátku 20. století. Obě památky jsou na seznamu chráněných památek NPÚ. (<http://www.hosty.cz>)

Chrást'any

V katastrálním území obce Chrást'any se nachází 8 sledovaných sakrálních objektů.

V obci Chrást'any je dominantou kostel sv. Bartoloměje, který stojí na návsi. Byl postaven v roce 1384 v gotickém stylu a později byl barokně přestavěn. Z původního kostela se dochoval pouze cenný gotický portál na jižní straně kostela. Okolo kostela byl původně hřbitov, ten byl ale v druhé polovině 18. století přesunut mimo centrum obce. Naposled byl kostel rekonstruován v letech 1993 - 2003. Na konci obce u silnice vedoucí do Doubravky se nachází výklenková kaple Panny Marie Ustavičné pomoci z roku 1894. Obě památky jsou na seznamu chráněných památek NPÚ.

V obci Doubravka se nachází návesní kaple sv. Anny, která je na seznamu chráněných památek NPÚ.

Uprostřed obce Doubrava před hostincem „U Houšků“ se nachází návesní kaple.

V obci Koloměřice se nachází vzácná barokní návesní kaple sv. Barbory. Postavena byla v druhé polovině 18. století. Mladší sakrální památkou je výklenková kaple sv. Jana Nepomuckého, která stojí pod silničním můstkem na břehu potoka. Obě památky jsou na seznamu chráněných památek NPÚ.

Nejmenší obcí katastrálního území Chrást'any jsou Pašovice. Na návsi zde stojí návesní kaple sv. Jana Nepomuckého, která je na seznamu chráněných památek NPÚ.

(<http://www.chrastany.eu/obec/o-obci>)

Modrá Hůrka

V katastrálním území obce Modrá Hůrka se nachází 3 sledované sakrální objekty.

Na návsi obce Modrá Hůrka byl v druhé polovině 14. století postaven gotický kostel Nanebevzetí Panny Marie. Ve druhé polovině 16. století byl renesančně upravován. V 18. století byl přestavěn do barokního stylu. Kostel obklopuje zeď se dvěma branami a čtyřmi výklenkovými kaplemi. Podle kostela dostala nejspíš obec název. Kostel má modrou barvu a je výraznou dominantou celého okolí.

Uprostřed obce Pořežánky se nachází návesní kaple, pravděpodobně z konce 19. či počátku 20. století. Na kraji obce při silnici do obce Modrá Hůrka stojí výklenková kaple. (SUDOVÁ, 2010)

Temelín

V katastrálním území obce Temelín se nachází 18 sledovaných sakrálních objektů.

V tomto katastrálním území jsou kvůli výstavbě Jaderné elektrárny Temelín zaniklé obce. I přes jejich zánik se dochovaly téměř všechny návesní kaple, o jejichž rekonstrukci se postarala společnost ČEZ, a. s. Nedochovala se pouze Kaple sv. Vojtěcha z obce Temelínec postavená v roce 1937. Konaly se zde poutní slavnosti. Jedinou sakrální památkou v této obci jsou boží muka, která připomínají její zánik. Mezi dochované návesní kaple patří novogotická návesní kaple Panny Marie Lurdské. Postavena byla na přelomu 19. a 20. století a připomíná centrum zaniklé obce. Nachází se v bývalé obci Březí u Týna nad Vltavou za autobusovou zastávkou u křižovatky před areálem JE Temelín. Naproti kapli přes silnici stojí výklenková kaple sv. Jana Nepomuckého. Tato kaple je starší, pochází z první poloviny 19. století. V jejím interiéru byla původně plastika sv. Jana Nepomuckého, která je nyní v expozici Městského muzea v Týně nad Vltavou. Obě památky jsou na seznamu chráněných památek NPÚ. Dalším objektem je návesní kaple sv. Václava, která zůstala zachována po demolicí obce Knín. Památka je také na seznamu chráněných památek NPÚ. Jedinou stojící stavbou, která dokládá dřívější existenci obce Podhájí, je návesní kaple sv. Jana Nepomuckého. Postavena byla v 2. polovině 18. století. Barokní socha sv. Jana Nepomuckého, která byla umístěna v interiéru, je nyní součástí sbírky Městského muzea v Týně nad Vltavou. Památka je na seznamu chráněných památek NPÚ. Nejvýznamnější stavbou zaniklých obcí je farní kostel sv. Prokopa v Křtěnově. Byl původně gotický, později barokizován. První písemná zmínka pochází z roku 1261. Vedle kostela se nachází prostorová hrobní kaple. Na tomto místě se každoročně setkávají obyvatelé zaniklých obcí.

V obci Kočín se na návsi nachází návesní kaple sv. Prokopa. Postavena byla v roce 1892. Za obcí u rozvodny elektřiny z blízké jaderné elektrárny stojí boží muka. Jejich vznik není jasný. V mapách byla zachycena v roce 1827, ale jejich původ je starší. Nejspíš jejich vznik souvisí s válečnými událostmi. Obě kaple jsou na seznamu chráněných památek NPÚ.

V obci Lhota pod Horami se u malého rybníčku nachází návesní kaple Panny Marie z přelomu 19. a 20. století. Kaple má gotizující štít. Kaple je na seznamu chráněných památek NPÚ.

Na návsi v obci Litoradlice se u Obecního úřadu nachází návesní kaple Panny Marie Lurdské. Postavena byla v první polovině 19. století.

V obci Sedlec stojí u návesního rybníka návesní kaple Nejsvětější Trojice. Postavena byla na počátku 20. století. Kaple je na seznamu chráněných památek NPÚ.

Na návsi v obci Temelín u velkého parkoviště před hospodou stojí návesní kaple sv. Prokopa. Pochází z roku 1892. Kaple je na seznamu chráněných památek NPÚ. Obec Temelín má několik přidružených částí. Jednou z nich je Shon. Zde se nachází u cesty před začátkem výstavby domů výklenková kaple sv. Jana Nepomuckého.

Uprostřed obce Zvěrkovice se nachází návesní kaple sv. Václava. Postavena byla roku 1901. Při vjezdu do obce se po levé straně mezi stromy nachází prostorová kaple sv. Jana Nepomuckého. K obci připadá ještě místní část Záluží. Ke konci osady Záluží při pravé straně silnice do obce Temelín se nachází novodobější návesní kaple. (SUDOVÁ, 2010)

Týn nad Vltavou

V katastrálním území obce Týn nad Vltavou se nachází 23 sledovaných sakrálních objektů.

Největší sakrální památkou v tomto katastrálním území je kostel sv. Jakuba, který se nachází na jižním konci náměstí v Týně nad Vltavou. Kostel byl postaven v roce 1251 a byl zasvěcen sv. Kryštofu. V roce 1564 postihl město velký požár, při němž kostel shořel. Ke konci 60. let 16. století byl kostel obnoven a zasvěcen novému patronovi. Tím byl sv. Jakub Větší. V roce 1645 byl kostel opět zničen. Zdevastovaly ho císařská vojska pod vedením generála Götze. Na přelomu 17. a 18. století byl kostel znovu obnoven. Kostel je postaven v barokním slohu. Konají se zde pravidelné bohoslužby a různé další církevní a společenské události. Zajímavou památkou je metodistický kostel, který stojí naproti Společenskému domu Sokolovna. Pochází z počátku 20. století a původně byl nazýván Husovo kaplí. Jedná se o kostel Evangelické církve metodistické a je misijní stanicí farnosti v Protivíně. Dalším kostelem v tomto městě je hřbitovní kostel sv. Víta. Byl postaven v druhé polovině

17. století po vzniku hřbitova. Jeho interiér je prázdný, slouží jako smuteční síň. Okolo kostela byly přistavěny náhrobky zdejších významných osobností. Na hřbitově se nachází ještě dvě hřbitovní prostorové kaple. Další prostorovou kaplí (dříve návesní) je kaple Bolestné Panny Marie v Budějovické ulici. Kaple pochází z druhé poloviny 19. století. Podle pověsti ji měl nechat postavit místní mlynář jako vděk za záchranu života neteře, která zde byla přepadena, ale zachránila se. Každou neděli se zde konaly pravidelné modlitby. Na Malé Straně při silnici do obce Hněvkovice na pravém břehu Vltavy stojí v blízkosti bývalých kasáren výklenková kaple sv. Josefa. Pochází z počátku 17. století. V Tyršově ulici stojí výklenková kaple Panny Marie Karlovské z druhé poloviny 18. století. Původně zde stála socha Panny Marie. V Týně nad Vltavou se nachází dvě výklenkové kaple sv. Jana Nepomuckého. Jednu najdeme u kruhového objezdu naproti děkanství. Tato kaple pochází z roku 1849. Druhá stojí v Havlíčkově ulici na Malé Straně a pochází z poloviny 19. století. Všechny tyto kaple jsou na seznamu chráněných památek NPÚ. Jedinými božími muky v Týně nad Vltavou jsou zděná boží muka v Žižkově ulici proti ZŠ Malá Strana. Pochází z konce 19. století a nazývají se Francouzská. Původně stála u ocelového mostu, ale kvůli stavbě silnice byla přesunuta. Připomínají místo krvavého střetu mezi francouzskými a rakouskými vojsky z roku 1744. Tato boží muka jsou na seznamu chráněných památek NPÚ. Boží muka v okolí Týna nad Vltavou vznikala často jako památka na množství bitev.

V Čihovicích (část obce Týn nad Vltavou) u rybníka byla postavena novodobá návesní kaple sv. Anežky. Byla vybudována jako duchovní zázemí pro tuto lokalitu. Konají se zde tradiční obřady a svátosti. Postavena byla 17.10.2009, aby připomněla historii a genius loci lokality Čihovice. Vysvěcena byla 7.11.2009 u příležitosti 20. výročí svatořečení Anežky České a 10. výročí otevření Domova sv. Anežky. Postavilo ji sdružení POMOC TÝN NAD VLTAVOU.

Na půl cesty mezi Týnem nad Vltavou a Kolodějí nad Lužnicí se nachází místní část Týna nad Vltavou Cihelny. Vpravo před výstavbou domů stojí hranolovitá zděná boží muka. Pochází z konce 18. století. Na počátku roku 2003 se zřítily, proto byla obnovena a zrekonstruována do původní podoby. Tato boží muka vznikla jako památka na války o rakouské dědictví. Podle pověsti je střeží Smutná paní. Boží muka jsou na seznamu chráněných památek NPÚ.

V Kolodějích nad Lužnicí se nacházejí 2 sakrální památky. Asi významnější je barokní zámecká kaple sv. Anny, která byla přistavěna v letech 1736-1742 k baroknímu zámku. Na pravém břehu řeky Lužnice se pod mostem nachází výklenková kaple sv. Jana Nepomuckého pocházející z roku 1838. Kaple je na seznamu chráněných památek NPÚ.

Na půl cesty mezi obcemi Týn nad Vltavou a Netěchovice je křižovatka na osadu Jarošovice (místní část Týna nad Vltavou). U této křižovatky stojí zděná hranolovitá boží muka zv. U Bouchalky. Připomínají válečný střet mezi pruskými a rakouskými vojsky v roce 1744 při druhé slezské válce. Jsou zapsána na seznamu chráněných památek NPÚ.

Uprostřed obce Netěchovice se nachází návesní kaple sv. Václava pocházející z roku 1902. Je zapsána na seznamu chráněných památek NPÚ.

V obci Nuzice se na návsi nachází návesní kaple sv. Jana Nepomuckého z druhé poloviny 18. století. Je zapsána na seznamu chráněných památek NPÚ. Nedaleko návsi stojí zdobená zděná boží muka u domu č. p. 18. Pochází z 18. století a jejich původ souvisí s vojenskými bitvami v okolí Týna nad Vltavou.

V obci Předčice na návsi stojí návesní kaple sv. Jana Nepomuckého pocházející z roku 1873. Před obcí při pravém kraji silnice z obce Týn nad Vltavou se nachází zděná boží muka. Postavena byla v druhé polovině 18. století, ale byla poškozena. Nově byla vystavěna v roce 2000 podle původní památky. Obě památky jsou na seznamu chráněných památek NPÚ.

Uprostřed obce Vesce stojí vlevo od silnice návesní kaple sv. Vojtěcha, je postavena na zídce. Pochází z roku 1825 a v roce 1932 byla obnovena. Kaple je na seznamu chráněných památek NPÚ. (SUDOVIÁ, 2010)

Všemyslice

V katastrálním území obce Všemyslice se nachází 13 sledované sakrální objekty.

Nejvíce sakrálních památek v tomto katastrálním území je v obci Neznašov. Mezi nejvýznamnější patří kostel sv. Trojice, který se nachází na hřbitově na konci obce směrem k vodní nádrži Kořensko. Vznikl v roce 1682. Uprostřed obce proti hospodě byla postavena návesní kaple sv. Jana Nepomuckého. V jejím interiéru je vystavena socha svatého. Pod Neznašovem se nachází Svatoanenské údolí, kterým protéká

Bohunický potok. Zde byla v roce 1755 postavena u potoka prostorová kaple sv. Anny. V roce 1900 byla přestavěna a v roce 2009 proběhla její rekonstrukce. Původně v interiéru pod oltářem vytékal pramen, kterému byla přisuzována zázračná moc léčit nemoci očí. Na svátek sv. Anny 26. července byla kaple každoročně cílem církevních procesí. Nedaleko místního hřbitova stojí hrobní kaple - hrobka rodu Berchtoldů. Byla postavena ve 30. letech 20. století. V letech 2000 - 2001 nechala obec hrobku zrekonstruovat a ostatky pohřbených byly uloženy na místním hřbitově. Veškeré sakrální památky v obci Neznašov jsou zapsány na seznamu chráněných památek NPÚ.

Za obcí směrem na obec Všemyslice se po levé straně nachází oblast zvaná Bojiště. Zde stojí u silnice hranolovitá zděná boží muka. Na tomto místě se v rámci válek o rakouské dědictví střetla pruská a rakouská vojska v roce 1744. Podle lidové tradice stojí boží muka na místě společného hrobu padlých vojáků. V tomto období nejspíš vznikla návesní kaple sv. Jana Nepomuckého ve Všemyslicích. V 19. a 20. století byla rekonstruována. Obě sakrální památky jsou na seznamu chráněných památek NPÚ.

V nejstarší severní části obce Vseteč se nachází návesní kaple sv. Jana Nepomuckého. Kaple pochází z roku 1811 a stojí vedle historické usedlosti Trublova statku č.p. 2. Kaple je zapsána na seznamu chráněných památek NPÚ.

V obci Slavětice se na návsi nachází návesní kaple sv. Václava pocházející z počátku 19. století. Kaple je zapsána na seznamu chráněných památek NPÚ.

Na severozápadním okraji obce Bohunice ve směru od Neznašova či Všemyslic se nachází návesní kaple Panny Marie. Postavena byla pravděpodobně na přelomu 19. a 20. století. Za křižovatkou při pravé straně silnice směřující do obce Týn nad Vltavou stojí výklenková kaple sv. Jana Nepomuckého. Obě památky jsou na seznamu chráněných památek NPÚ.

Poslední sakrální památkou v tomto katastrálním území jsou zděná boží muka zv. U Masáka. Nacházejí se přímo na soutoku Lužnice s Vltavou. Pravděpodobně pochází z konce 18. století, kdy se objevuje první písemná zmínka o této památce. Podle pověstí by ale mohla pocházet už z konce 13. století. K této památce se váže pověst z období vlády krále Václava II. Na tomto místě měli být popraveni loupežníci, kteří přepadávali kupecké povozy. Měšťané zde potom postavili boží muka jako poděkování za záchránění majetku a připomínku tohoto příběhu. Jejich výstavba ale mohla být

taktéž spojena s válkami o rakouské dědictví v 18. století, protože takto vznikala řada božích muk na tomto území. Po dokončení přehradní nádrže Orlík musela být boží muka vyvýšena nad hranici ponoru. Kolem byl proto vytvořen jakýsi široký betonový břeh. Památka je zapsána na seznamu chráněných památek NPÚ. (SUDOVÁ, 2010)

Žimutice

V katastrálním území obce Žimutice se nachází 10 sledovaných sakrálních objektů.

Dominantou v obci Žimutice je barokní kostel sv. Martina pocházející z roku 1261. Původně byl kostel gotický. Na konci 20. století prošel kostel rekonstrukcí. V interiéru kostela se nachází vzácná křtitelnice, která je zapsána v knize UNESCO.

V obci Pořežany se na návsi nachází návesní kaple Panny Marie Lurdské pocházející z roku 1936. Na východ od obce v polích se pod velkou lípou nachází hranolovitá zděná boží muka. Pravděpodobně pochází z 18. století a mají spojitost s válkami o rakouské dědictví. V roce 2007 byla opravena. (HÁJEK, 2009)

Na návsi v obci Smilovice se nachází návesní kaple Nejčistšího Srdce Panny Marie. V severní části obce u silnice do obce Čenkov u Bechyně stojí hranolovitá zděná boží muka. Vznikla patrně také kvůli válečným událostem v 18. století na tomto území. Nicméně konkrétní fakta nejsou známa. Obě památky jsou na seznamu chráněných památek NPÚ.

V obci Sobětice se nacházejí u autobusové zastávky zděná boží muka pocházející z druhé poloviny 19. století.

Uprostřed obce Třítim stojí secesní návesní kaple Neposkvrněného Početí Panny Marie pocházející z roku 1904. Západně od vsi při silnici do obce Hněvkovice na pravém břehu Vltavy stojí výklenková kaple sv. Jana Nepomuckého pocházející z druhé poloviny 19. století. (<http://www.zimutice.cz/index.php?nid=978&lid=CZ&oid=73221>)

V obci Tuchonice se nachází návesní kaple z roku 1836. (SUDOVÁ, 2010)

8. GEOGRAFICKÉ ASPEKTY ROZMÍSTĚNÍ SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ VE SPÁDOVÉM ÚZEMÍ ORP TÝN NAD VLTAVOU

V mikroregionu Vltavotýnsko jsou široce zastoupeny kapličky - kaple návesní, které jsou většinou hlavní dominantou obce a plní náboženskou, společenskou i kulturní funkci. Jsou významným prvkem patriotismu a lokální identity. Mimo obec se většinou nacházejí drobnější sakrální objekty, jako jsou boží muka a menší kapličky - kaple výklenková. Často spojují vzpomínky na tragickou událost s konkrétním místem. Nacházejí se poblíž regionálních a lokálních cest, na křižovatkách, či hranicích území. Na množství sakrálních objektů má také vliv Římsko katolická církev, která je zde silně zastoupena. Tyto objekty mají náboženský, resp. misijní charakter a upevňují víru obyvatel. (HAVLÍČEK, HUPKOVÁ,2011)

Téměř všechny objekty zde byly vytvořeny v dřívější době. Dnes už se sakrální stavby v tomto mikroregionu staví zřídka kdy, zpravidla se renovují stávající objekty. Výjimkou je Kaple sv. Anežky v Týně nad Vltavou, ve venkovské lokalitě Čihovice, která byla postavena 17.10.2009. Vysvěcena byla 7.11.2009 u příležitosti 20. výročí svatořečení Anežky České a 10. výročí otevření Domova sv. Anežky, který se věnuje lidem s postižením. Postavilo ji sdružení POMOC TÝN NAD VLTAVOU. Byla vybudována jako duchovní zázemí a zázemí pro tradiční objekty, jako je svatba, křest, bohoslužba, mše,... Dalšími důvody výstavby byly příspěvek k moderní sakrální architektuře, duchovní a kulturní ráz krajiny a pokračování tradice, historie a genia loci lokality Čihovice. (<http://www.pomocdyn.cz/kaple.html>)

Jak jsem se již zmínila, menší sakrální památky často spojují vzpomínky na tragickou událost s konkrétním místem. Okolí Týna nad Vltavou je nejvíce spojeno s válečnými událostmi v 50. letech 18. století. V tuto dobu zde vznikla většina božích muk. Jednalo se o války o rakouské dědictví. Francouzská vojska podporovala bavorského kurfiřta Karla Albrechta, který chtěl získat český trůn Marie Terezie. Ta nastoupila na trůn v roce 1740 po smrti svého otce Karla VI. V blízkosti Týna nad Vltavou se nachází místo zvané Velký Depot, které bylo založeno v roce 1749. Velký Depot sloužil jako výcvikové tábořiště rakouským dělostřelcům. Název místo získalo podle pozdějšího využití ke skladovacím účelům. Cvičiště mělo rozlohu bezmála 40 ha. Využívané bylo až do roku 1866. Po zrušení výcvikového tábora bylo místo upraveno do původní podoby. Proběhly zde terénní úpravy a budovy byly srovnány se zemí. Dnes

na tomto místě stojí barokní sousoší, které připomíná katastrofu z roku 1753. Jedná se o sochy Ukřižovaného Krista, sv. Jana a Panny Marie Sedmibolestné. Nechala je zde postavit císařovna Marie Terezie. Došlo zde k explozi střelného prachu, který byl připraven na uvítací ohňostroj na počest císařovny. Při explozi bylo zraněno 40 dělostřelců a více než 80 jich zahynulo. Týn nad Vltavou byl vždy v zájmu bojujících stran kvůli důležitému přechodu přes Vltavu. Na blízkost k Týnu nad Vltavou doplácela ve své historii obec Smilovice. V době třicetileté války lehla téměř polovina vsi popelem stejně jako jiné obce, např. město Týn nad Vltavou. Při válkách o rakouské dědictví sloužily Smilovice k ubytování rakouských vojsk. U některých božích muk je spojitost s válkami v 18. století doložená, u jiných dochází pouze k dohadům. U Neznašova v prostoru zvaném Bojiště došlo k množství šarvátek a střetů. Boží muka jsou vztyčena na místě společného hrobu padlých vojáků. Toto místo vyvolává zvláštní pocity atmosféry války. Působí tu genius loci bojiště. Stejný osud připomínají boží muka zv. U Bouchalky, která stojí na křižovatce silnic směřující z Týna nad Vltavou do Nuzic a z Jarošovic do Koloděj nad Lužnicí. Nejspíš zde byli pohřbeni padlí vojáci, kteří zde bojovali v 50. letech 18. století za své panovníky. Růžová barva na božích mukách evokuje prolitou krev vojáků a bílá barva mír a klid, který pak nastal. Původ nedalekých božích muk u osady Cihelny není tak jasný. Nejpravděpodobnější verzí je spojení s válkami o rakouské dědictví. Mělo by to být místo uložení ostatků dalších padlých vojáků. Jejich klid tu podle pověsti hlídá Smutná paní, která se zde zjevovala při úplňku. V Týně nad Vltavou jsou s touto událostí spojena Francouzská boží muka. Informace o jejich vzniku jsou písemně doloženy. Stála u železného mostu (dříve dřevěného) na místě hromadného hrobu padlých vojáků. Při budování Žižkovy ulice musela být přesunuta jinam. Válečné útrapy se okolí Týna nad Vltavou nevyhnuly ani na počátku 19. století za napoleonských válek, kdy se město stalo transportní stanicí zneprátelených stran, kvůli své strategické poloze. (HÁJEK, 2009), (<http://www.tnv.cz/cz/tyn-nad-vltavou/historie-mesta>)

Dalším výrazným a velmi významným faktorem, který ovlivnil sakrální objekty v tomto regionu, byla výstavba Jaderné elektrárny Temelín. Výstavba zasáhla do místní krajiny a zaniklo kvůli ní 5 obcí, které spadaly do ochranného tříkilometrového pásma. Jedná se o obce - Březí, Knín, Křtěnov, Podhájí a Temelínek. I přes zánik obcí se zde dochovaly téměř všechny návesní kapličky. O jejich rekonstrukci se postarala

společnost ČEZ, a. s., provozovatel Jaderné elektrárny Temelín. Asi jedinou zaniklou kaplí je Kaple sv. Vojtěcha, která stála v Temelínci. Po obci zůstala pouze boží muka s nápisem „TEMELÍNEC BYL - JETE NÁM HO VZALA...“, která stojí poblíž Jaderné elektrárny Temelín. O jejich obnovu se postaral Obecní úřad Temelín.

8. 1. Faktory ovlivňující vývoj sakrálních objektů

Religiozita

Jak jsem se již zmínila v kapitole Mikroregion Vltavotýnsko, tak religiozita na tomto území je poměrně velká. Religiozita předurčuje charakter sakrálních objektů v území. (HAVLÍČEK, HUPKOVÁ)

Sakrální objekty jsou zde hojně zastoupené, rovnoměrně rozmístěné a velmi dobře udržované. Ve velmi dobrém stavu mají sakrální objekty obce Čenkov u Bechyně a Hosty. Na těchto území je také nejvyšší podíl věřících. Nejnižší podíl je v Týně nad Vltavou.

Tabulka č. 1: Vybrané údaje o katastrálních území obcí v mikroregionu

OBEC	POČET OBYVATEL (2001)	ROZLOHA (ha)	HUSTOTA ZALIDNĚNÍ (obyv./km ²)	POČET VĚŘÍCÍCH (2001)	RELIGIOZITA (v %)
Bečice	109	449	24,3	72	66
Čenkov u Bechyně	55	126	43,7	43	78
Dobšice	116	434	26,7	39	34
Dolní Bukovsko	1426	3540	40,3	712	50
Dražič	250	1135	22	149	60
Hartmanice	185	897	20,7	111	60
Horní Kněžeklady	112	785	14,3	65	58
Hosty	159	857	18,6	107	67
Chrástřany	700	2294	30,5	370	53
Modrá Hůrka	81	396	20,5	51	63
Temelín	714	5041	14,2	327	46

Týn nad Vltavou	8143	4303	189,2	2454	30
Všemyslice	958	2813	34,1	374	39
Žimutice	584	3174	18,4	297	51

ZDROJ: Statistický lexikon obcí České republiky 2008, <http://www.czso.cz>

Velikost obce

Pokud se jedná o menší obec, která má méně sakrálních objektů, jsou objekty většinou opravené či málo poškozené. Větší obce mají více sakrálních objektů, které jsou tudíž méně udržované. Jedná se o obec Dolní Bukovsko a Týn nad Vltavou. V Dolním Bukovsku se nachází nejvíce sakrálních staveb vyžadujících menší či větší opravu. Je to 62 % z počtu objektů na území Dolního Bukovska. V menších obcích sakrální objekty znamenají často jediný významný kulturní prvek z hlediska cestovního ruchu, proto jim na nich více záleží. Velikost obce hraje roli především z ekonomického hlediska. Rekonstrukci objektu hradí obec z vlastního rozpočtu nebo z dotace. Větší obce mají většinou lepší finanční rozpočet, než obce malé. Dotace mohou obce získat především od Jihočeského kraje. K tomu slouží dva zásadní dokumenty. Grantový program obnova drobné sakrální architektury v krajině a Grantový program zvýšené náklady obnovy památkově chráněných staveb. (www.kraj-jihocesky.cz), (HAVLÍČEK, HUPKOVÁ, 2011)

Vlastnictví sakrálních objektů

Velký vliv na stav sakrálních objektů má jejich vlastník, na němž závisí jejich obnova v případě potřeby. Vlastník by měl zajistit finanční prostředky i z jiných než vlastních zdrojů. Vlastnická struktura je ale poměrně komplikovaným faktorem. Problém nastává u menších sakrálních staveb ve volné krajině, protože u nich vlastnictví většinou není jasné. V současné době je to ale ošetřeno v občanském zákoníku. Pokud vlastník nedoloží vlastnictví ve vymezené časové lhůtě, propadá památka obci. (HAVLÍČEK, HUPKOVÁ, 2011)

Osobnost faráře a vztah církve se samosprávou

Pro dobrou spolupráci obce a církve je důležitá osobnost faráře, která je úzce spojena s aktivitou a zájmem obyvatel. Farář by se měl snažit o propojení mezi nevěřící

komunitou a církví. To vede k větší sounáležitosti a soudržnosti obyvatelstva. Církev by se měla zapojovat do běžného života svého okolí. Aktivitu obyvatel dokazují benefiční koncerty v kostele sv. Jakuba na náměstí v Týně nad Vltavou a kostele sv. Prokopa ve Křtěnově. Pořádá je pod záštitou Jihočeského kraje Občanské sdružení POMOC Týn nad Vltavou ve spolupráci s Farním úřadem římskokatolické církve v Týně nad Vltavou. V mikroregionu Vltavotýnsko je ustanoveným farářem pan P. Marek Antoni Donnertsag Th. D., který pořádá bohoslužby a jiné duchovní a kulturní události. Jeho vliv a dobrý vztah s obcemi se odráží na stavu a vývoji sakrálních objektů. Také vyučováním náboženství na místních školách se snaží zapojit mladé obyvatele mikroregionu do chodu církve. Větší informovanost o náboženství vede k většímu zájmu o sakrální stavby. (HAVLÍČEK, HUPKOVÁ, 2011)

Zájem a aktivita obyvatel

Zájem obyvatel vede ke vzniku různých spolků, které mají vliv na obnovu sakrálních památek. Spolky bývají iniciátory veřejných sbírek, které pomohou obnově objektů. Menší sakrální stavby jsou obyvatelé obcí často schopni financovat z vlastních zdrojů. Toto lépe funguje na menších obcích, kde se lidé více znají a mohou na vše dohlédnout. (HAVLÍČEK, HUPKOVÁ, 2011)

Vzdálenost objektu od centra

Důležitou roli hraje vzdálenost sakrálních objektů od centra obce. Objekty blízké centru předurčují vůli obce a ostatních aktérů k opravám a renovacím. Objekty v obci udržuje v dobrém stavu i místní obyvatelstvo. Objekty mimo obec jsou méně dostupné. Příkladem je výklenková kaple mezi obcemi Bzí a Dolní Bukovsko, která je v horším stavu, protože je poměrně vzdálená od obcí a zapadlá v lese. (HAVLÍČEK, HUPKOVÁ, 2011)

Místní řemeslníci a umělci

Tito lidé se mohou seberealizovat a ukázat svou zručnost při obnově a zdobení sakrálních objektů. Dříve to na tomto území patřilo k poměrně běžné a časté záležitosti. Dnes už tento faktor patrně není v mikroregionu zastoupen. (HAVLÍČEK, HUPKOVÁ, 2011)

Přeshraniční spolupráce

Jedná se o kulturně-historický motiv obnovy sakrálních památek. Díky své vzdálenosti od rakouských a německých hranic se tento faktor v mikroregionu neobjevuje. (HAVLÍČEK, HUPKOVÁ, 2011)

Sponzor, mecenáš

Jedná se o pomoc finančními prostředky fyzické či právnické osoby z regionu nebo mimo region - významný movitý obyvatel, podnikatel, politický představitel... Tento faktor se v regionu neprojevil. (HAVLÍČEK, HUPKOVÁ, 2011)

8.2 Památková ochrana sakrálních památek v mikroregionu Vltavotýnsko

Na seznamu chráněných památek NPU se nachází 48 objektů řešeného území. Téměř tři čtvrtiny sakrálních památek jsou ve velmi dobrém stavu a nepotřebují žádnou opravu. Čtvrtina objektů vyžaduje menší opravu. Většinou se jedná o výklenkové kaple. Tyto objekty se zpravidla nacházejí v menších obcích či jejich blízkém okolí. Často stojí na pozemku obyvatel obce - např. jsou součástí oplocení zahrady. Nejsou tedy v širokém povědomí obce ani veřejnosti. Větší opravu nepotřebuje žádný ze sakrálních objektů pod památkovou ochranou.

9. ZÁVĚR

Základem mé bakalářské práce byl terénní výzkum. Pátrání bylo někdy dost složité. Informace jsem hledala jak v materiálech poskytnutých od místních institucí, tak u osob, které mají určitou spojitost s danou lokalitou nebo znají místní poměry.

Při pořizování fotodokumentace jsem se přesvědčila, že se lidé, ať už vlastníci či dobrovolníci, o sakrální stavby poměrně dobře starají a udržují je. Nejspíš z nedostatku finančních prostředků nebo nezájmu vlastníků, jsou některé objekty v horším stavu, ale je jich naštěstí málo.

Ve své práci jsem se snažila nastínit území mikroregionu Vltavotýnsko, historický dopad na sakrální objekty a typologii religiózní krajiny. Rozborem odborné literatury věnující se sakrální architektuře a regionálních výtisků o mikroregionu a místních sakrálních objektech jsem hlouběji pronikla do dané problematiky. Důležité pro mě byly i materiály věnující se terénnímu výzkumu a religiózní krajině. Získané poznatky jsem promítla do své práce.

Při vypracování práce jsem si mohla potvrdit či vyvrátit hypotézy mnou stanovené v úvodu. Hypotéza č. 1 *V každém katastrálním území se nachází alespoň jeden sakrální objekt* se mi potvrdila. Ze 14 katastrálních území není žádné, ve kterém by se nenacházel ani jeden sakrální objekt. Na polovině katastrálních území se nachází více než pět sakrálních objektů. Hypotéza č. 2 *Sakrální objekty v mikroregionu Vltavotýnsko jsou udržované a ve velmi dobrém stavu* se mi potvrdila. O sakrální objekty v této lokalitě se jejich vlastníci či dobrovolníci dobře starají a zušlechťují je. Hypotéza č. 3 *Sakrální objekty zapsané v seznamu chráněných památek NPÚ nejsou fyzicky poškozeny* se mi z větší části potvrdila. Téměř tři čtvrtiny sakrálních památek jsou ve velmi dobrém stavu a nepotřebují žádnou opravu. Čtvrtina objektů vyžaduje menší opravu. Větší opravu nepotřebuje žádný ze sakrálních objektů pod památkovou ochranou. Hypotéza č. 4 *Nižší míra religiozity se vyskytuje ve velkých obcích* se mi potvrdila. Ve větších obcích žije více mladé populace, která je v dnešní době poměrně ateistická. Vyšší míra religiozity se projevuje u starších ročníků. Ateismus se projevuje i u vysokoškolsky vzdělaných lidí, kteří žijí spíše ve velkých obcích.

Cíle mé bakalářské práce byly dle mého uvážení splněny. Přestože získané seznamy nebyly kompletní, byl můj terénní výzkum úspěšný. Nalezla jsem dalších 48 objektů,

kteře nebyly nikde zaznamenány. Všechny objekty jsem zdokumentovala na fotografiích a zanesla do map a tabulek. Druh a stav objektů je částečně subjektivní, protože jsem musela sama rozlišit, co je kaple a co kaplička a jak moc jsou objekty poškozené. Dalším mým úkolem bylo vytvořit geodatabázi, která je součástí této práce. Rozsáhlá fotodokumentace a geodatabáze se nachází na přiloženém CD.

V mikroregionu se nachází poměrně velké množství sakrálních památek, které jsou nejrůznějších typů a tvarů. Objevují se ve volné krajině, nebo jsou součástí obcí. Dokazují vztah člověka k Bohu a krajině, k níž neodmyslitelně patří. Drobné sakrální stavby byly postaveny na významných místech, aby se zachoval jejich symbol nebo na novém místě, aby se zdůraznil jeho význam - vzpomínka na události, které by neměly být zapomenuty. Tyto stavby stojí převážně na okrajích obcí, v polích či při cestách. Boží muka většinou slouží k označení místa tragédie násilné smrti či jiné tragické události. Výklenkové kaple (kapličky) byly stavěny kvůli poskytnutí prostoru pro modlitbu. Nahrazují kostel či návesní kapli, které v obci nejsou. Kaple byly postaveny ve většině případů na návsi obce, či na místě, kde dříve náves bývala. Pomáhají lidem komunikovat s Bohem. Některé kaple byly postaveny na posvátném místě, jak praví pověsti. Příkladem je kaple sv. Anny v Neznašově, kde údajně pod oltářem vytékal pramen léčící oční choroby. Kostely jsou dominantou obce, ve které se nachází. Většina jich spadá pod Římskokatolickou církev, která má dominantní postavení v České republice.

Na závěr bych chtěla ještě jednou poděkovat institucím, které mi poskytly seznamy sakrálních objektů a daly cenné rady. Zejména paní Martině Sudové, která má na starosti knihovnu, badatelnu a archiv Městského muzea v Týně nad Vltavou a poskytla mi dostatek materiálů.

10. PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY A DATOVÝCH ZDROJŮ

1. DAVID, P., SOUKUP, V. *777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky*. Praha: Kartografie Praha a.s. ve spolupráci s Nakladatelstvím a vydavatelstvím Soukup & David s.r.o., 2002. ISBN 80-7011-708-7
2. HÁJEK, P. *Zděná boží muka v jižních Čechách*. České Budějovice: Národní památkový ústav, 2009. ISBN 978-80-85033-16-8
3. HÁJEK, T. - BUKAČOVÁ, I. *Příběhy drobných památek*. 1.vyd. České Budějovice: Studio JB, 2001. ISBN 80-900903-9-7
4. HEROUT, J. *Slabikář návštěvníků památek*. Praha: Středisko státní památkové péče a ochrany přírody ve spolupráci s Propagační tvorbou Praha, 1980.
5. CHODURA, R. *Malý slovník pojmů sakrální architektury*. České Budějovice: Teologická fakulta Jihočeské university, 1999. ISBN 80-7040-312-8
6. CHODURA, R., KLIMEŠOVÁ, V., KŘIŠŤAN, A. *Slovník pojmů sakrálního výtvarného umění*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. ISBN 80-7192-530-6
7. KRAUSOVÁ, M. *Týn nad Vltavou*. České Budějovice: Okresní úřad České Budějovice, referát regionálního rozvoje, ve spolupráci s Městem Týn nad Vltavou, 2000. ISBN 80-238-5528-X
8. KVĚT, R. *Duše krajiny. Staré stezky v proměnách věků*. 1. vyd. Praha: Academia, 2003. ISBN 80-200-1012-2
9. PALOUŠOVÁ, Z. *Kamenná boží muka v jižních Čechách a přilehlé Moravě*. České Budějovice: Národní památkový ústav, 2009. ISBN 978-80-85033-17-5
10. SUDOVÁ, M. *Vltavotýnsko - krajem dvou řek*. České Budějovice: nakladatelství a vydavatelství Vlastimila Rady, 2010. ISBN 978-80-86829-54-8.
11. SUDOVÁ, M., SPOLEK PRO ROZVOJ REGIONU. *Mikroregion Vltavotýnsko*. Týn nad Vltavou: MAS Vltava, o.s., 2010.

12. SUDOVÁ, M., KUČEROVÁ J., ŠVECOVÁ M. *Katalog turistických produktů Vltavotýnska a okolí*. Týn nad Vltavou: MAS Vltava, o.s., 2010.
13. VALENČÍK, M. *Ohrožené památky (Kostely, kaple a kapličky v České republice)*. Havlíčkův Brod: nakladatelství Miloš Uhlíř - Baset, 2006. ISBN 80-7340-082-0
14. Mapy. [online], [cit. 2011-10-18]. Dostupné z:
<http://www.mapy.cz>
15. Mapy. [online], [cit. 2011-10-18]. Dostupné z:
<http://amapy.centrum.cz/#sbar=c>
16. Mapy. [online], [cit. 2011-10-18]. Dostupné z:
<http://maps.google.cz/maps?hl=cs&tab=wl>
17. Jihočeský kraj. [online], [cit. 2010-11-6]. Dostupné z:
[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=134&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=134&par[lang]=CS).
18. Jihočeský kraj. [online], [cit. 2010-12-12]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Jihočeský_kraj#Geografie
19. Mikroregion Vltavotýnsko. [online], [cit. 2011-01-2]. Dostupné z:
<http://www.vltavotynsko.cz/aktuality/56-mikroregion-vltavotynsko.html>
20. ArcGIS. [online], [cit. 2011-03-25]. Dostupné z:
http://gis.vsb.cz/pan/cz/arcgis_uzivatelska_prirucka/arcgis_zakladni_informace.html
21. ArcGIS. [online], [cit. 2011-03-25]. Dostupné z:
<http://www.arcdata.cz/produkty-a-sluzby/software/esri/arcgis-desktop/arcview/>
22. Poškozené a zničené kostely a kaple v ČR. [online], [cit. 2011-03-25]. Dostupné z:
<http://www.kostely.tnet.cz>
23. Český statistický úřad. [online], [cit. 2011-03-19]. Dostupné z:
<http://www.czso.cz>
24. Kaple sv. Anežky. [online], [cit. 2011-04-19]. Dostupné z:
<http://www.pomoctyn.cz/kaple.html>

25. Geodatabáze. [online], [cit. 2011-04-19]. Dostupné z:
http://www.vugtk.cz/slovník/4460_geodatabaze
26. Obec Dolní Bukovsko. [online], [cit. 2011-09-10]. Dostupné z:
<http://www.dolnibukovsko.cz/index.php?nid=920&lid=cs&oid=66704>
27. Obec Dražič. [online], [cit. 2011-10-27]. Dostupné z:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Dra%C5%BE%C3%AD%C4%8D>
28. Obec Hosty. [online], [cit. 2011-11-01]. Dostupné z:
<http://www.hosty.cz>
29. Obec Chrást'any. [online], [cit. 2011-11-01]. Dostupné z:
<http://www.chrastany.eu/obec/o-obci>
30. Obec Horní Kněžeklady. [online], [cit. 2011-11-01]. Dostupné z:
<http://www.horniknezeklady.cz/historie.html>
31. Obec Třitím. [online], [cit. 2011-11-01]. Dostupné z:
<http://www.zimutice.cz/index.php?nid=978&lid=CZ&oid=73221>
32. Obec Týn nad Vltavou. [online], [cit. 2011-11-01]. Dostupné z:
<http://www.tnv.cz/cz/tyn-nad-vltavou/historie-mesta/>

Články v odborných publikacích:

32. HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., (2007): *Geografický výzkum religiózní krajiny Česka*. Miscellanea Geographica Universitatis Bohemiae Occidentalis, č. 13, s. 161-166
33. HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., (2011): *Sakrální objekty v krajině jako nedílná součást českého venkova*. Obec a finance, č. 1, s. 52-54

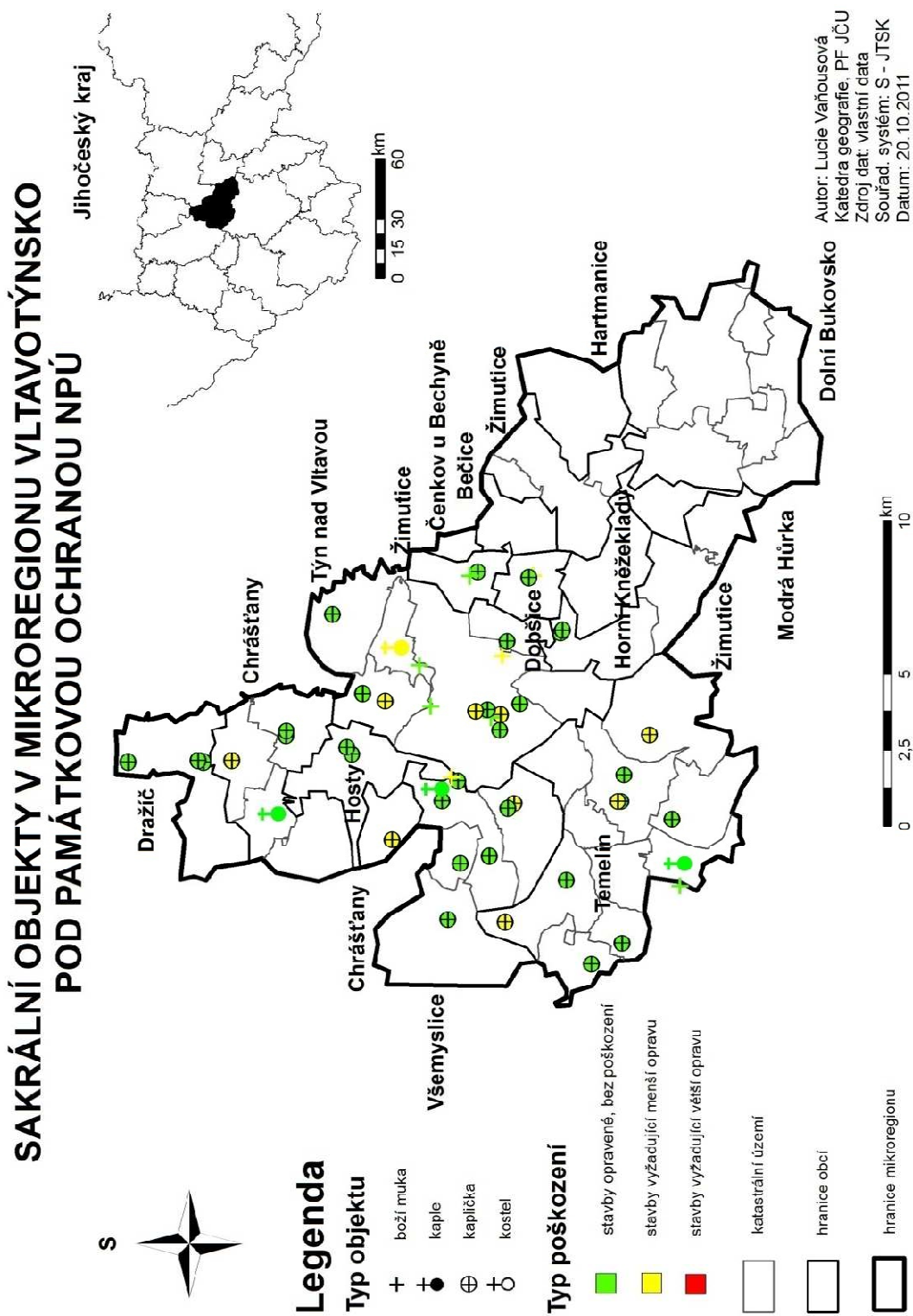
11. POUŽITÉ ZKRATKY

č. p...... číslo popisné

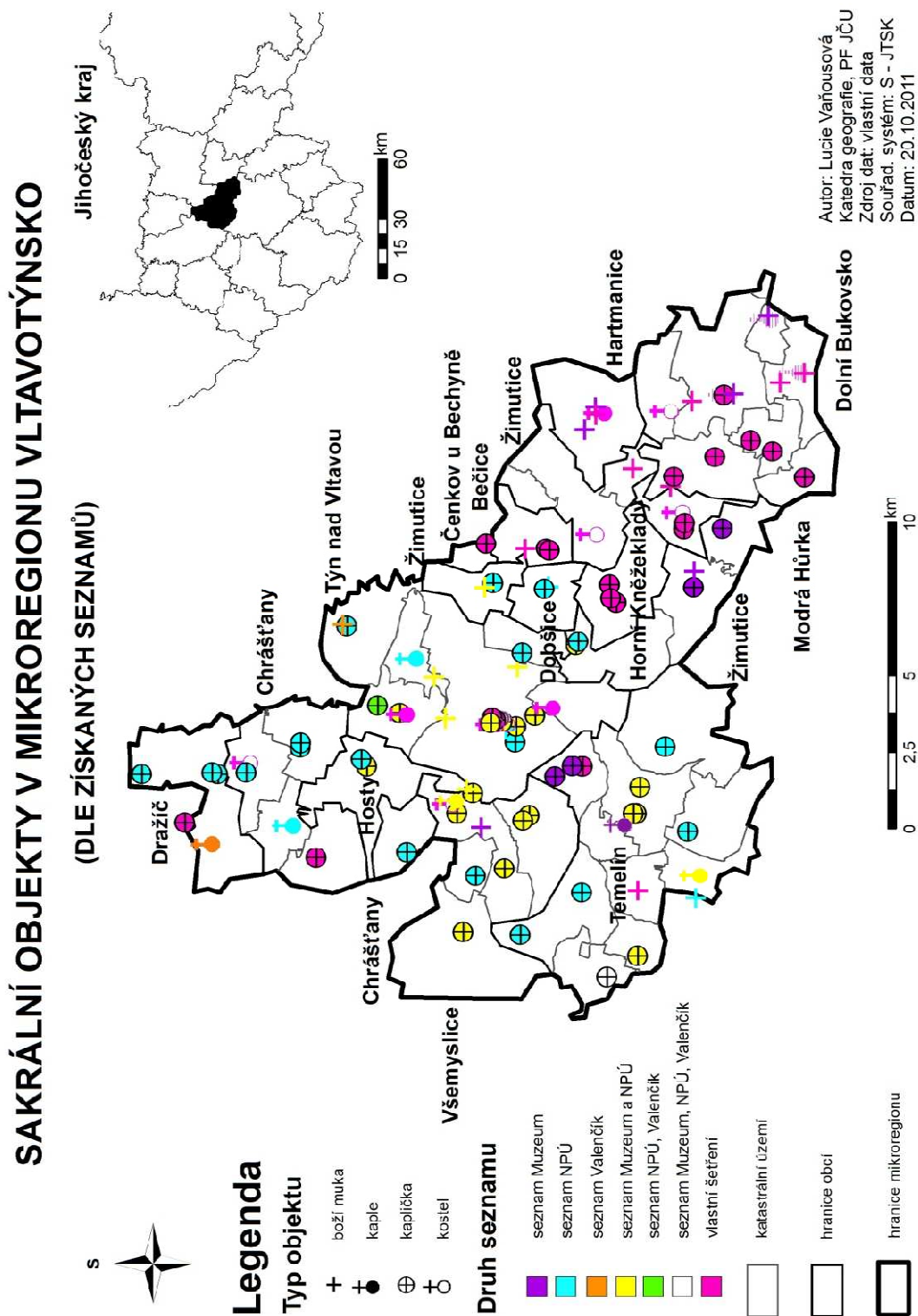
GIS..... Geografické informační systémy

NPÚ..... Národní památkový ústav

Mapa 4: Sakrální objekty v mikroregionu Vltavotýnsko pod památkovou ochranou NPÚ.

Mapa 5: Sakrální objekty v mikroregionu Vltavotýnsko dle získaných seznamů.

Mapa 6: Sakrální objekty v obci Bečice.

SAKRÁLNÍ OBJEKTY V OBCI BEČICE

Legenda

Typ objektu

+ boží muka

⊕ kaplička

Typ poškození

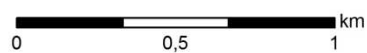
■ stavby opravené, bez poškození

■ stavby vyžadující menší opravu

102.

- boží muka zděná
- Na Hvízdalce

Autor: Lucie Vaňousová
Katedra geografie, PF JČU
Zdroj dat: vlastní data,
Ortofotomapa CENIA
Souřad. systém: S - JTSK
Datum: 20.10.2011

Mapa 7: Sakrální objekty v obci Dolní Bukovsko.

SAKRÁLNÍ OBJEKTY V OBCI DOLNÍ BUKOVSKO

29.

- kostel Narození Panny Marie
- pochází z období po roce 1260

30.

- výklenková kaple
(kaplička)

97.

- boží muka kamenná

Legenda

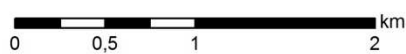
Typ objektu

- + boží muka
- ⊕ kaplička
- ✝ kostel

Typ poškození

- stavby opravené, bez poškození

Autor: Lucie Vaňousová
Katedra geografie, PF JČU
Zdroj dat: vlastní data,
Ortofotomapa CENIA
Souřad. systém: S - JTSK
Datum: 20.10.2011

Mapa 8: Sakrální objekty v obci Hartmanice.

SAKRÁLNÍ OBJEKTY V OBCI HARTMANICE

23.

- zděná boží muka s nikou
- z druhé poloviny 19. století.

24.

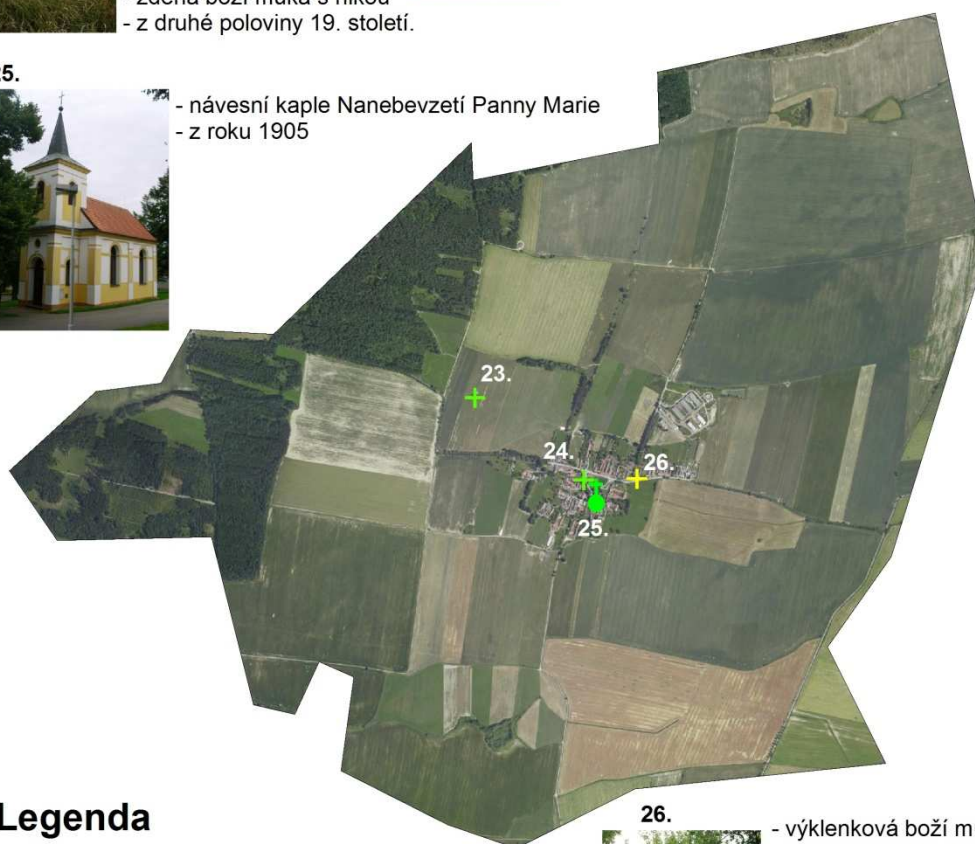
- zděná boží muka
- z poloviny 19. století

25.

- návěsní kaple Nanebevzetí Panny Marie
- z roku 1905

Legenda

Typ objektu

- + boží muka
- kaple

Typ poškození

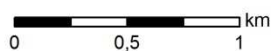
- stavby opravené, bez poškození
- stavby vyžadující menší opravu

26.

- výklenková boží muka
- pochází z roku 1868

Autor: Lucie Vaňousová
Katedra geografie, PF JČU
Zdroj dat: vlastní data,
Ortofotomapa CENIA
Souřad. systém: S - JTSK
Datum: 20.10.2011

Mapa 9: Sakrální objekty v obci Týn nad Vltavou.

SAKRÁLNÍ OBJEKTY V OBCI TÝN NAD VLTAVOU

1.

- návesní kaple Panny Marie
- pochází z 2. pol. 19. století
- na seznamu chráněných památek NPÚ

81.

- boží muka zděná
- zv. Francouzská
- pochází z konce 19. století
- na seznamu chráněných památek NPÚ

79.

- návesní kaple sv. Anežky
- postavena v roce 2009
- Čihovice

91.

- kostel sv. Jakuba
- postaven v roce 1251

Legenda

Typ objektu

- + boží muka
- ⊕ kaple
- ⊕ kaplička
- ⊕ kostel

Typ poškození

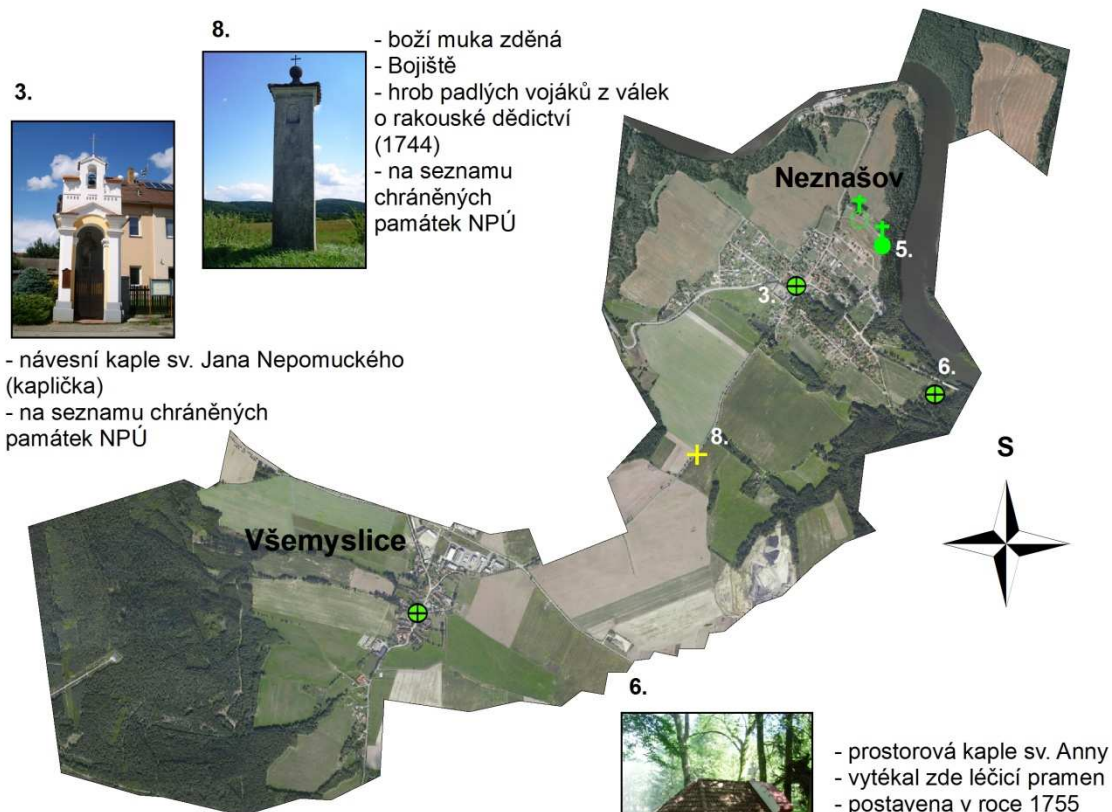
- stavby opravené, bez poškození
- stavby vyžadující menší opravu

Autor: Lucie Vaňousová
Katedra geografie, PF JČU
Zdroj dat: vlastní data,
Ortofotomapa CENIA
Souřad. systém: S - JTSK
Datum: 20.10.2011

Mapa 10: Sakrální objekty v obci Všemyslice.

SAKRÁLNÍ OBJEKTY V OBCI VŠEMYSLICE

- návěsní kaple sv. Jana Nepomuckého (kaplička)
- na seznamu chráněných památek NPÚ

- boží muka zděná
- Bojiště
- hrob padlých vojáků z válek o rakouské dědictví (1744)
- na seznamu chráněných památek NPÚ

- prostorová kaple sv. Anny
- vytékal zde léčící pramen
- postavena v roce 1755
- na seznamu chráněných památek NPÚ

- hrobní kaple
- hrobka rodu Berchtoldů
- postavena ve 30. letech 20. století
- na seznamu chráněných památek NPÚ

Legenda

Typ objektu

- + boží muka
- ⊕ kaple
- ⊕ kaplička
- ⊕ kostel

Typ poškození

- stavby opravené, bez poškození
- stavby vyžadující menší opravu

Autor: Lucie Vaňousová
Katedra geografie, PF JČU
Zdroj dat: vlastní data,
Ortofotomapa CENIA
Souřad. systém: S - JTSK
Datum: 20.10.2011

12.2. Tabulky

Tabulka 2: Seznam sakrálních objektů získaných od Městského muzea v Týně nad Vltavou.

OBEČ	OBJEKT	NÁZEV
Bohunice	boží muka	sv. Trojice
Bohunice	kaplička se zvoničkou	
Březí	kaple	Panny Marie
Březí	kaple	sv. Jana Nepomuckého
Dolní Bukovsko	boží muka	
Hartmanice	kaplička	
Hosty	kaple	
Týn nad Vltavou	kaple	Panny Marie
Neznašov	kaple	sv. Anny
Kočín	kaple návesní	
Koloděje nad Lužnicí - Cihelny	boží muka	
Koloděje nad Lužnicí	kaple	sv. Jana Nepomuckého
Křtěnov	kaple	
Křtěnov	kostel	sv. Prokopa
Lhota pod Horami		
Neznašov	hrobka	Berchtoldů
Neznašov	kaplička návesní	
Neznašov	kaplička	sv. Anny
Podhájí	kaple návesní	

Pořežánky		
Pořežany		
Předčice	boží muka	
Sedlec	kaplička zděná	
Sedlíkovice	boží muka	
Smilovice	boží muka	
Třitím	kaplička	sv. Jana
Tuchonice	kaplička	
Všemslice - soutok	boží muka	
Jarošovice	boží muka	u Bouchalky
Týn nad Vltavou	kostel hřbitovní	sv. Víta
Týn nad Vltavou	kaple	Panny Marie Karlovské
Týn nad Vltavou - Podskalí	kaplička	
Týn nad Vltavou	kaplička	sv. Jana Nepomuckého
Týn nad Vltavou - Starý most	kaplička - zbourána	sv. Jana Nepomuckého
Týn nad Vltavou - Havlíčkova	kaplička	sv. Jana Nepomuckého
Týn nad Vltavou	kaplička	sv. Josefa
Všemslice - Bojiště	boží muka	
Všemslice	kaple	
Všeteč	kaplička se zvoníčkou	
Záluží	kaplička se zvoníčkou	
Zvěrkovice	boží muka - zbourána	
Zvěrkovice	kaplička	

Tabulka 3: Seznam sakrálních objektů získaných od Národního památkového ústavu - územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích.

ID	OKRES	LOKALITA	DRUH OBJEKTU		
723	České Budějovice	Bohunice	kaple	návesní	Panny Marie
724	České Budějovice	Bohunice	kaple	výklenková	sv. Jana Nepomuckého
715	České Budějovice	Březí	kaple	výklenková	sv. Jana Nepomuckého
714	České Budějovice	Březí	kaple	návesní	Panny Marie Lourdské
758	České Budějovice	Dobšice	kaple	návesní	Panny Marie (není původní zasvěcení)
759	České Budějovice	Dobšice	kaple	výklenková	
650	České Budějovice	Doubravka	kaple	návesní	sv. Anny
661	České Budějovice	Hosty	kaple	návesní	sv. Rodiny
662	České Budějovice	Hosty	kaple	výklenková	Panny Marie (?)
656	České Budějovice	Chrást'any	kaple	výklenková	Panny Marie Ustavičné pomoci
636	České Budějovice	Chrást'any	kaple	návesní	
677	České Budějovice	Jarošovice	boží muka		zv. U Bouchalky
679	České Budějovice	Knín	kaple	návesní	sv. Václava
680	České Budějovice	Kočín	kaple	návesní	sv. Prokopa
681	České Budějovice	Kočín	boží muka		
692	České Budějovice	Koloděje nad Lužnicí	kaple	výklenková	sv. Jana Nepomuckého
693	České Budějovice	Koloděje nad Lužnicí	boží muka		
694	České Budějovice	Koloměřice	kaple	návesní	sv. Barbory
695	České Budějovice	Koloměřice	kaple		sv. Jana Nepomuckého
698	České Budějovice	Lhota pod Horami	kaple	návesní	Panny Marie

702	České Budějovice	Litoradlice	kaple	návesní	Panny Marie Lourdské (není původní zasvěcení)
779	České Budějovice	Netěchovice	kaple		sv. Václava
765	České Budějovice	Netěchovice	kaple		sv. Václava
776	České Budějovice	Neznašov	kaple	návesní	sv. Jana Nepomuckého
777	České Budějovice	Neznašov	boží muka		
775	České Budějovice	Neznašov	kaple	hrobní	Berchtoldů
774	České Budějovice	Neznašov	kaple		sv. Anny
768	České Budějovice	Nuzice	kaple	návesní	sv. Jana Nepomuckého
780	České Budějovice	Pašovice	kaple	návesní	sv. Jana Nepomuckého
783	České Budějovice	Podhájí	kaple		sv. Jana Nepomuckého
781	České Budějovice	Předčice	kaple	návesní	sv. Jana Nepomuckého
792	České Budějovice	Předčice	kaple	výklenková	
795	České Budějovice	Sedlec	kaple	výklenková	Nejsvětější Trojice
813	České Budějovice	Shon	kaple	výklenková	sv. Jana Nepomuckého
822	České Budějovice	Slavětice	kaple	návesní	sv. Václava
821	České Budějovice	Smilovice	kaple	výklenková	Panny Marie Svatohorské
820	České Budějovice	Smilovice	kaple	návesní	Nejčistšího Srdce Panny Marie
826	České Budějovice	Temelín	kaple	návesní	Panny Marie (?)
842	České Budějovice	Třitim	kaple	výklenková	sv. Jana Nepomuckého
841	České Budějovice	Třitim	kaple	návesní	Neposkvrněného početí Panny Marie
838	České Budějovice	Týn nad Vltavou	kaple	výklenková	sv. Petra a sv. Jana Nepomuckého
836	České Budějovice	Týn nad Vltavou	boží muka		zv. U Masáka

835	České Budějovice	Týn nad Vltavou	kaple	výklenková	sv. Josefa
834	České Budějovice	Týn nad Vltavou	boží muka		
833	České Budějovice	Týn nad Vltavou	kaple		Panny Marie Karlovské
837	České Budějovice	Týn nad Vltavou	kaple		Bolestné Panny Marie
839	České Budějovice	Týn nad Vltavou	kaple	výklenková	sv. Jana Nepomuckého
843	České Budějovice	Vesce	kaple	návesní	sv. Vojtěcha
627	České Budějovice	Všemslyce	kaple	návesní	sv. Jana Nepomuckého
626	České Budějovice	Všeteč	kaple	výklenková	sv. Jana Nepomuckého
856	České Budějovice	Všeteč	kaple		sv. Jana Nepomuckého
577		Dražič	kaple		sv. Jana Nepomuckého
576		Dražič	kaple	zámecká	sv. Mikuláše
578		Dražič	kaple	zámecká	sv. Mikuláše
		Dražič - Karlov	kaple	výklenková	

Tabulka 4: Seznam sakrálních objektů získaných od pana Michala Valenčíka.

OKRES	OBEC	OBJEKT	NÁZEV	ZNÁMKA
České Budějovice	Dražič - Vranov	kaple s věží		344
České Budějovice	Temelínec	kaple	sv. Vojtěcha	600
České Budějovice	Týn nad Vltavou	kaple	sv. Jana Nepomuckého	600
České Budějovice	Nuzice	čtyřboká kaplička		344
České Budějovice	Lhota p. Horami	kaple s věží		100
České Budějovice	Vesce	kaple s věžičkou		100

Tabulka 5: Seznam mnou nalezených sakrálních objektů.

<i>Obec</i>		<i>Druh</i>	<i>Typ</i>	<i>Název</i>	<i>Stav</i>
Bečice	Bečice	kaplička	kaple návesní	Sv. Víta	1
	Bečice	kaplička	kaple výklenková		1
	Bečice - Na Hvízdalce	kaplička	kaple výklenková		2
Čenkov u Bechyně	Čenkov u Bechyně	kaplička	kaple návesní	Nejsvětější Trojice	1
Dolní Bukovsko	Bzí	boží muka	boží muka zděná		2
	Bzí	kaplička	kaple výklenková		2
	Bzí → Dolní Bukovsko	kaplička	kaple výklenková		3
	Dolní Bukovsko	kaplička	kaple výklenková		1
	Dolní Bukovsko	kostel	kostel	Narození Panny Marie	1
	Dolní Bukovsko → Horní Bukovsko	boží muka	boží muka kamenná		2
	Dolní Bukovsko → Pelejovice	kaplička	kaple výklenková		2
	Horní Bukovsko	kostel	kostel	Sv. Štěpána	1
	Hvozdno	kaplička	kaple návesní		2
	Pelejovice	boží muka	boží muka kamenná		2
	Pelejovice	kaple	kaple návesní	Sv. Jana Křtitele	1
	Popovice	kaplička	kaple výklenková		1
	Radonice	kaplička	kaple návesní	Sv. Anny	2
	Sedlčkovice	kaple	kaple návesní		2
Dražíč	Březí	kaplička	kaple návesní		1
	Dražíč	kaplička	kaple prostorová	Sv. Jana Nepomuckého	1
	Dražíč	kaplička	kaple prostorová	Sv. Mikuláše	1

	Karlov -Nepomuk	kaplička	kaple výklenková		1
	Hartmanice	kaplička	kaple výklenková		1
	Hartmanice	kaplička	kaple výklenková		2
	Hartmanice	kaple	kaple návesní	Nanebevzetí Panny Marie	1
Horní Kněžeklady	Dolní Kněžeklady	kaplička	kaple návesní		1
	Horní Kněžeklady	boží muka	boží muka zděná		2
	Horní Kněžeklady	kaplička	kaple návesní		1
Chrást'any	Doubrava	kaplička	kaple návesní		1
	Chrást'any	kostel	kostel	Sv. Bartoloměje	1
	Koloměřice	kaplička	kaple výklenková	Sv. Jana Nepomuckého	1
Modrá Hůrka	Pořežánky	kaplička	kaple návesní		1
	Pořežánky	kaplička	kaple výklenková		1
Temelín	Temelínec	boží muka	boží muka zděná		2
	Zvěrkovice	kaplička	kaple návesní	Sv. Václava	1
Týn n. Vlt.	Čihovice	kaple	kaple prostorová	Sv. Anežky	1
	Týn nad Vltavou	kaplička	kaple prostorová - hřbitovní		1
	Týn nad Vltavou	kaplička	kaple prostorová - hřbitovní		1
	Týn nad Vltavou	kostel	kostel	Sv. Jakuba	1
	Týn nad Vltavou	kostel	kostel		1
Všeymyslice	Neznašov	kostel	kostel hřbitovní	Sv. Trojice	1
Žimutice	Pořežany	kaplička	kaple návesní	Panny Marie Lurdské	2
	Sobětice	kaplička	kaple výklenková		1

	Žimutice	kostel	kostel	Sv. Martina	1
--	----------	--------	--------	-------------	---

Tabulka 6: Kompletní seznam sakrálních objektů v mikroregionu Vltavotýnsko

<i>.Obec</i>		<i>Druh</i>	<i>Typ</i>	<i>Název</i>	<i>Stav</i>	<i>ID</i>
Bečice	Bečice	kaplička	kaple návesní	Sv. Víta	1	19
	Bečice	kaplička	kaple výklenková		1	18
	Bečice - Na Hvízdalce	kaplička	boží muka zděná		2	102
Čenkov u Bechyně	Čenkov u Bechyně	kaplička	kaple návesní	Nejsvětější Trojice	1	17
Dobšice	Dobšice	boží muka	boží muka zděná		2	44
	Dobšice	kaplička	kaple návesní	Panny Marie	1	45
Dolní Bukovsko	Bzí	boží muka	boží muka zděná		2	21
	Bzí	kaplička	kaple výklenková		2	89
	Bzí → Dolní Bukovsko	kaplička	kaple výklenková		3	101
	Dolní Bukovsko	boží muka	boží muka kamenná		1	97
	Dolní Bukovsko	kaplička	kaple výklenková		1	30
	Dolní Bukovsko	kostel	kostel	Narození Panny Marie	1	29
	Dolní Bukovsko → Horní	boží muka	boží muka kamenná		2	100
	Dolní Bukovsko → Pelejovice	kaplička	boží muka zděná		2	31
	Horní Bukovsko	kostel	kostel	Sv. Štěpána	1	27
	Hvozdno	kaplička	kaple návesní		2	34
	Pelejovice	boží muka	boží muka kamenná		2	98
	Pelejovice	kaple	kaple návesní	Sv. Jana Křtitele	1	32

	Popovice	kaplička	kaple výklenková	Narození sv. Jana Křtitele	1	33
	Radonice	kaplička	kaple návesní	Sv. Anny	2	35
	Sedlíkovice	boží muka	boží muka zděná		3	93
	Sedlíkovice	kaple	kaple návesní		2	28
Dražíč	Březí	kaplička	kaple návesní		1	65
	Dražíč	kaplička	kaple prostorová	Sv. Jana Nepomuckého	1	61
	Dražíč	kaplička	kaple prostorová	Sv. Mikuláše	1	63
	Karlov -Nepomuk	kaplička	kaple výklenková		1	64
	Vranov	kaple	kaple návesní		3	62
Hartmanice	Hartmanice	boží muka	boží muka zděná		1	23
	Hartmanice	boží muka	boží muka zděná		1	24
	Hartmanice	boží muka	boží muka zděná		2	26
	Hartmanice	kaple	kaple návesní	Nanebevzetí Panny Marie	1	25
Horní Kněžeklady	Dolní Kněžeklady	kaplička	kaple návesní		1	43
	Horní Kněžeklady	kaplička	kaple výklenková		2	42
	Horní Kněžeklady	kaplička	kaple návesní		1	41
Hosty	Hosty	kaplička	kaple návesní	sv. Rodiny	1	68
	Hosty	kaplička	kaple výklenková	Panny Marie	1	69
Chrást'any	Doubrava	kaplička	kaple návesní		1	59
	Doubravka	kaple	kaple návesní	Sv. Anny	1	60
	Chrást'any	kaplička	kaple výklenková	Panny Marie Ustavičné pomoci	2	67
	Chrást'any	kostel	kostel	Sv. Bartoloměje	1	66
	Koloměřice	kaplička	kaple návesní	Sv. Barbory	1	96

	Koloměřice	kaplička	kaple výklenková	Sv. Jana Nepomuckého	1	70
	Pašovice	kaplička	kaple návesní	Sv. Jana Nepomuckého	2	58
Modrá Hůrka	Modrá Hůrka	kostel	kostel	Nanebevzetí Panny Marie	2	36
	Pořežánky	kaplička	kaple návesní		1	38
	Pořežánky	kaplička	kaple výklenková		1	37
Temelín	Březí u Týna nad Vltavou	kaplička	kaple návesní	Panny Marie Lurdské	1	54
	Březí u Týna nad Vltavou	kaplička	kaple výklenková	Sv. Jana Nepomuckého	2	53
	Knín	kaplička	kaple návesní	Sv. Václava	1	75
	Kočín	kaple	kaple návesní	Sv. Prokopa	1	12
	Kočín	boží muka	boží muka zděná		1	104
	Křtěnov	kaple	kaple prostorová - hrobní		1	103
	Křtěnov	kostel	kostel	Sv. Prokopa	1	50
	Lhota pod Horami	kaplička	kaple návesní	Panny Marie	1	51
	Litoradlice	kaplička	kaple návesní	Panny Marie Lurdské	2	74
	Podhájí	kaplička	kaple návesní	Sv. Jana Nepomuckého	1	55
	Sedlec	kaplička	kaple návesní	Nejsvětější Trojice	1	52
	Shon	kaplička	kaple výklenková	Sv. Jana Nepomuckého	2	48
	Temelín	kaplička	kaple návesní	Panny Marie	1	10
	Temelínec	boží muka	boží muka zděná		2	49
	Záluží	kaplička	kaple návesní		2	77
	Zvěrkovice	kaplička	kaple návesní	Sv. Václava	1	76
	Zvěrkovice	kaplička	kaple prostorová	Sv. Jana Nepomuckého	3	99
Týn n. Vlt.	Cihelny	boží muka	boží muka zděná		1	90

	Čihovice	kaple	kaple prostorová	Sv. Anežky	1	79
	Jarošovice	boží muka	boží muka zděná	zv. U Bouchalky	1	57
	Koloděje nad Lužnicí	kaple	kaple prostorová		1	105
	Koloděje nad Lužnicí	kaplička	kaple výklenková	Sv. Jana Nepomuckého	2	92
	Netěchovice	kaple	kaple návesní	Sv. Václava	2	56
	Nuzice	boží muka	boží muka zděná		3	94
	Nuzice	kaplička	kaple návesní	Sv. Jana Nepomuckého	1	95
	Předčice	boží muka	boží muka zděná		2	13
	Předčice	kaplička	kaple návesní	Sv. Jana Nepomuckého	1	14
	Týn nad Vltavou	boží muka	boží muka zděná	zv. Francouzská	1	81
	Týn nad Vltavou	kaplička	kaple prostorová	Bolestné Panny Marie	1	1
	Týn nad Vltavou	kaplička	kaple výklenková	Sv. Josefa	1	78
	Týn nad Vltavou	kaplička	kaple výklenková	Sv. Jana Nepomuckého	1	82
	Týn nad Vltavou	kaplička	kaple prostorová - hřbitovní		1	84
	Týn nad Vltavou	kaplička	kaple prostorová - hřbitovní		1	85
	Týn nad Vltavou	kaplička	kaple výklenková	Panny Marie Karlovské	2	87
	Týn nad Vltavou	kaplička	kaple výklenková	Sv. Jana Nepomuckého	2	80
	Týn nad Vltavou	kostel	kostel	Sv. Jakuba	1	91
	Týn nad Vltavou	kostel	kostel hřbitovní	Sv. Víta	1	83
	Týn nad Vltavou	kostel	kostel		1	88
	Vesce	kaplička	kaple návesní	Sv. Vojtěcha	1	71
Všemyslice	Bohunice	kaplička	kaple návesní	Panny Marie	1	11

	Bohunice	kaplička	kaple výklenková	Sv. Jana Nepomuckého	2	2
	Bojiště	boží muka	boží muka zděná		2	8
	Neznašov	kaple	kaple hrobní	Hrobka Berchtoldů	1	5
	Neznašov	kaplička	kaple návesní	Sv. Jana Nepomuckého	1	3
	Neznašov	kaplička	kaple prostorová	Sv. Anny	1	6
	Neznašov	kostel	kostel hřbitovní	Sv. Trojice	1	4
	Slavětice	kaplička	kaple návesní	Sv. Václava	1	47
	Soutok Lužnice s Vltavou	boží muka	boží muka zděná		2	86
	Všemyslice	kaplička	kaple návesní	Sv. Jana Nepomuckého	1	7
	Všeteč	kaplička	kaple návesní	Sv. Jana Nepomuckého	1	9
Žimutice	Pořežany	boží muka	boží muka zděná		1	72
	Pořežany	kaplička	kaple návesní	Panny Marie Lurdské	2	40
	Smilovice	boží muka	boží muka zděná		1	16
	Smilovice	kaplička	kaple návesní	Nejčistšího Srdce Panny Marie	1	15
	Sobětice	kaplička	boží muka zděná		1	22
	Třítim	kaplička	kaple výklenková	Sv. Jana Nepomuckého	1	46
	Třítim	kaplička	kaple návesní	Neposkvrněného Početí Panny Marie	1	73
	Tuchonice	kaplička	kaple návesní		2	39
	Žimutice	kostel	kostel	Sv. Martina	1	20

12.3. Kvalifikace stupně poškození sakrálních objektů

1. Stavby opravené, bez poškození - zelená barva.

Týn - kaplička (kaple prostorová) Bolestné Panny Marie

Zdroj: Vlastní fotodokumentace.

Zdroj: Vlastní fotodokumentace.

Dolní Bukovsko - kostel Narození Panny Marie

Zdroj: Vlastní fotodokumentace.

Zdroj: Vlastní fotodokumentace.

2. Stavby vyžadující menší opravu - menší oprava fasády, málo udržované stavby (pavučiny, listí apod.) - žlutá barva.

Bojiště - boží muka (zděná)

Zdroj: Vlastní fotodokumentace.

Soutok Vltavy s Lužnicí - boží muka (zděná)

Zdroj: Vlastní fotodokumentace.

Týn nad Vltavou - kaplička (kaple výklenková) Panny Marie Karlovské

Zdroj: Vlastní fotodokumentace.

3. Stavby vyžadující větší opravu - větší oprava fasády, neudržované stavby - červená barva.

Vranov - kaple návesní

Zdroj: Vlastní fotodokumentace.

Bzí → Dolní Bukovsko - kaplička (kaple výklenková)

Zdroj: Vlastní fotodokumentace.